

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И
ОТБРАНА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ**

“ПРАВО”

**В ЮРИДИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ.СВ.
КИРИЛ И МЕТОДИЙ”**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на специалност от регулираните професии „Право” във Великотърновския университет „Св.св. Кирил и Методий”.

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО и чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на специалностите от регулираните професии в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.78, ал.3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 4/, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	протокол № 24 от 19.10.2017 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 9 от 17.05.2018 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	28 – 30 юни 2018 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	протокол № 17 от 10.09.2018 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	протокол № 17 от 10.09.2018 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Определената от Акредитационния съвет на НАОА Експертна група по процедурата е в състав:

1. проф. д-р Гергана Маринова – Институт за държавата и правото – БАН - ръководител;
2. доц. д-р Ралица Илкова – СУ „Св. Климент Охридски“
3. Николай Павловски – редовен докторант в НВУ „Васил Левски“

Наблюдаващ процедурата – проф. д.ю.н. Никола Манев – член на ПКСПНСО.

I. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Акредитационният съвет на НАОА (Протокол № 18 от 17.10.2013 г.) е дал акредитация на специалност от регулираните професии “Право“, образователно-квалификационна степен „магистър“ в Юридическия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ с **оценка 8.51** (осем цяло и петдесет и една стотни) и срок на валидност **5 (пет) години**. Определен е капацитет на специалността от **1300 (хиляда и триста) студенти** за редовна и задочна форми на обучение.

Формулирани са три препоръки:

1: Да се осъществи по-равномерна (ритмична) организация на процеса на обучение. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.

2: Да се разработи стратегия за развитие и осъществяване на фундаментални, приложни и образователни изследвания в специалността въз основа на приоритетите за развитие на науката в България и в международен план. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.

3: Да се повиши процента на кадри, работещи на първи основен трудов договор. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.

В изпълнение на така отправените препоръки и поставения ежегоден срок за отчитане на изпълнението им, от страна на Юридическия факултет са изготвяни ежегодни доклади за изпълнението на препоръките на Акредитационния съвет на НАОА.

Проверката на трите препоръки установи следното:

По препоръка 1:

Учебните планове са актуализирани с цел осигуряване на по-ритмична организация на процеса на обучение. За учебната 2014/2015 г. са приети и одобрени нови версии на учебни планове в редовна и задочна форма на обучение. Съобразно направения нов учебен план в задочна форма обучението в специалност „Право” е с продължителност от 5 г. (10 семестъра), колкото е продължителността на обучението в редовната форма. В изпълнение на препоръките на НАОА с докладна записка изх. № 49/25.04.2014 г. Деканът на ЮФ е отправил молба до зам. - ректора по учебната дейност и акредитация при ВТУ при изработване на учебната програма същата да бъде съобразена с направените с докладната предложения за равномерно натоварване на студентите в рамките на учебната седмица. През 2015 г. със Заповед № ФД-05-48/25.09.2015 г. на зам.-декана на ЮФ е разпоредено семинарните занятия по учебните дисциплини да се провеждат в дните от понеделник до петък с оглед осигуряване на равномерно разпределение на провежданите упражнения в изпълнение на направените препоръки на НАОА.

Графикът на учебните занятия (лекции и упражнения), в съответствие с горепосочените промени, се обявява на таблото за съобщения в Корпус № 5 на ВТУ и се публикува на интернет страницата на Университета. Учебните занятия се провеждат при спазване на обявения график, като при необходимост от промяна на датата или часа за провеждане на занятието, съответният преподавател е длъжен да уведоми студентите чрез поставяне на съобщение. Насрочването на лекционните курсове се определя в началото на всеки семестър от учебната година.

По Препоръка 2:

В ЮФ е изработена Стратегия за развитие на Юридически факултет на ВТУ

въз основа на приоритетите на науката и образованието в национален и международен план за учебната 2015 - 2016 г. Тя е насочена към създаване на условия за обучение на докторанти, с оглед постигането на научни резултати в областта на правото, мерки за разрастване на международното сътрудничество на ЮФ с чуждестранни факултети и университети, насърчаване участието и публикационната дейност на преподаватели в научни форуми в страната и чужбина, както и участието им в научни проекти. Отчетен е като краен резултат увеличаване на броя на акредитираните докторски програми, които са **се увеличили на 11 акредитирани докторски програми (последната е Трудово право и обществено осигуряване от 28.09.2017г.)**. Планира се приемането на нова дългосрочна стратегия, но след влизането в сила на измененията в Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“.

Насърчава се зачисляването на асистентите на постоянен трудов договор в ЮФ в самостоятелна форма на обучение за придобиване на ОНС, в резултат на което през отчетния период **6 асистенти са защитили успешно дисертационните си трудове** и са назначени на постоянен трудов договор. Освен това на **4 от хабилитираните преподаватели е присъдена научната степен доктор на юридическите науки**.

Регулярно в началото на всяка учебна година се провеждат конкурси за докторанти (редовна и задочна форма) на обучение, което е благоприятна основа за провеждането в бъдеще на важни научни изследвания в различни сфери на правото.

Приетата от ЮФ стратегия поставя акцент към международния обмен на преподаватели и докторанти в специалност „Право“, в резултат на което техният брой се е увеличил и видно от публикувания Рейтинг на висшите училища в България 2017г. (<http://rsvu.mon.bg>), в частта международна мобилност Юридическият факултет на ВТУ заема първо място в класацията с 9.00 точки, в сравнение с останалите 8 юридически факултета в страната.

През акредитирания период се отбелязва и активната работа на преподаватели от ЮФ в научни проекти, финансирани МОН, международни проекти и др.

Подробни данни за защитените дисертационни трудове, международния обмен и участието в проекти се съдържат в Стандарт 10.

По Препоръка 3:

В акредитирания период в изпълнение на дадената препоръка са привлечени преподаватели на първи основен трудов договор във ВТУ.

В периода 2015 - 2017 г. са обявени 4 конкурси за главен асистент по научните специалности „АП и АП“, „КП“, „ГПП“, „НПП“, „ФП“, както и 4 конкурса

за асистенти по „АПП“, „ГСП“, „НП“ и „НПП“. Всичките конкурси са приключили успешно, като спечелилите конкурса са назначени на първи основен трудов договор във ВТУ. През 2018 г. един главен асистент е назначен за доцент по АПП. Общият извод е, че се осигурява кариерно развитие на вече назначените преподавателите, като в същото време се привличат млади преподаватели като асистенти на първи основен трудов договор. За периода 2012-2017 г. ЮФ на ВТУ запазва броя на преподавателите си на първи основен трудов договор - 20 души. Към настоящия момент те са 18, което се дължи на пенсионирането на навършилите 68 г. през последната година.

Заклучение: По отношение на Препоръка 1 и Препоръка 2 се споделят изцяло изводите на Акредитационния съвет за тяхното изпълнение, обективирани в решение на АС, прието с протокол от заседание № 6 / 09.03.2017 г., с което е утвърден доклада на ПК за САНК относно следакредитационно наблюдение и контрол по изпълнение на препоръките, формулирани в решението на Акредитационния контрол от 17.10.2013 г. (протокол № 18) при програмната акредитация на специалност от регулираните професии „Право“ за ОКС „магистър“ на ВТУ. В посоченото решение Акредитационният съвет е констатирал, че ВТУ изпълнява Препоръка 1 и Препоръка 2, дадени при програмната акредитация от предходния акредитационен период - октомври 2013 г.

По отношение на Препоръка 3 след обстоен анализ на представените доказателства и проведените срещи в ЮФ на ВТУ, се констатира, че през акредитационния период ЮФ на ВТУ е положил усилия за изпълнение на дадената препоръка, изразяващи се в обявяване и провеждане на редица конкурси, в следствие на което са привлечени преподаватели на първи ОТД в ЮФ, които са от по-млада възрастова група. Това повишава „жизнеността“ на факултета, но той трябва да продължи усилията си за повишаване броя на преподавателите на първи основен трудов договор предвид пенсионирането на тези, навършили съответната възраст.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 2 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 4) ¹

---

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството

Критерий 1.1. При извършване на обучение в специалността от регулираните професии се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.

По 1.1.1

Стратегията за развитие на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ е в съответствие с актуалните европейски и национални политики за висше образование с хоризонт 2025 г., като отчита действащите понастоящем нормативни актове в сферата на висшето образование (Стратегия за развитие на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ (2017 – 2025 г.) и оповестена на сайта на ВТУ: <http://www.uni-vt.bg>.

В съответствие със Стратегията на ВТУ е разработена и приета Стратегия за развитие на Юридическия факултет на ВТУ въз основа на приоритетите на науката и образованието в национален и международен план за учебната 2015 - 2016 г. В нея са посочени подробно насоките, целите и действията по реализирането ѝ.

През акредитационния период са приети и актуализирани няколкократно вътрешните актове, свързани с качеството на обучение, с цел изпълнение на заложените в Стратегията за развитие на ВТУ мисия, цели и задачи.

ВТУ е първият държавен университет в страната, получил сертификат по международен стандарт за качество БДС EN ISO 9001:2015. През периода на акредитация Системата за управление на качеството във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ функционира и се развива при спазване изискванията на международен стандарт ISO 9001:2008, съобразно приетата Политика по качеството и в контекста на действащата документация - *Наръчник по качество и приетите процедури по управление на качеството*. От м. май 2016 г. със сертифицирането на СУК по новата версия на стандарта БДС EN ISO 9001:2015 е разработена, обсъдена и приета **нова документация на Системата за управление на качеството - Ръководство на системата за управление на качеството във ВТУ "Св. св. Кирил и Методий" и приетите процедури по управление на качеството**. Функциите и структурата на Системата за управление на качеството във Великотърновския университет, редът за проучване на студентското мнение и начинът на оповестяване на резултатите от него, са представени в Правилника на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и в Ръководството на Системата за управление на качеството във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Академическият съвет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ утвърждава Системата за управление на качеството в Университета и осъществява контрол по нейното прилагане и усъвършенстване. СУК във ВТУ е публично оповестена на сайта на институцията.

ВТУ е приел официално Политика по качеството. Политиката по качеството е част от стратегическото управление на ръководството на ВТУ. Тя е публично оповестена.

С решение на АС (Протокол № 1/25.01.2016 г.) Координационното звено по управление на качеството и акредитацията е трансформирано в Център по управление на качеството (ЦУК). Поддържането и усъвършенстването на качеството, защитаването на сертификат от всяка последваща версия на международния стандарт БДС EN ISO 9001 е част от мисията на Университета и мисия на ЦУК. Университетът е сертифициран по международен стандарт БДС EN ISO 9001:2000 през 2004 г., а следващата версия на БДС EN ISO 9001:2008 е приложима от 2009 г. Поддържането и усъвършенстването на качеството, защитаването на сертификат от всяка последваща версия на международния стандарт БДС EN ISO 9001 е част от мисията на Университета и мисия на ЦУК.

Мисия на ЦУК е да оценява и да развива качеството във всички образователно-квалификационни и научни степени и форми на обучение, съгласно изискванията на функциониращата система за управление на БДС EN ISO 9001:2015.

ЦУК е на пряко подчинение на ресорен зам. ректор, отговарящ за управлението на качеството, акредитацията, рейтинга, управлението на риска и учебните планове. Правомощията на ресорния зам. ректор по отношение на ЦУК се допълват с отговорностите и функциите, в качеството му на председател на Университетската комисия по управление на качеството и акредитацията (УКУКА) и нейните подкомисии: Проучване на качеството на обучение; Акредитация; Рейтинг. Съставът на УКУКА и нейните подкомисии за мандат 2015 – 2019 г. е утвърден с Решение на АС, протокол № 12 от 19.10.2015 г. В административната структура на ЦУК се включват: оперативен ръководител и експерти (служители и преподаватели).

Университетската комисия по управление на качеството и акредитацията (УКУКА) е специализиран колективен орган на Академическия съвет по въпросите на качеството, акредитацията и рейтинга на Университета и професионалните направления. Функциите на УКУКА са: регулативни, нормативни, контролни, мониторингови.

Цялата университетска нормативна уредба, решения на АС, на комисии и др. е налична на сайта на ВТУ: <http://www.uni-vt.bg>, което се оценява изключително положително от Постоянната комисия. Подробна информация за създаването на ЮФ, неговото ръководство, състав на катедрите, научна дейност, международна дейност, събития и др. е достъпна на сайта: <http://www.uni-vt.bg/bul/?zid=155>.

По 1.1.2

В Юридическия факултет (ЮФ) са приети и огласени правила за

управление на качеството на образованието. Към ЮФ е създадена и функционира Факултетска комисия по управление на качеството и акредитацията (ФКУКА). Съставът на ФКУКА е утвърден с Решение на АС, Протокол №12/19.10.2015 г., т. 4.2.2. (http://www.uni-vt.bg/res/654/RESHENIA-AS-12-2015_RED2.pdf) ФКУКА е помощен орган на ФС и Декана на ЮФ. За осъществяване на дейността си тя е разработила Годишен план да работата си за учебната 2016-2017г., който е приет на заседание на ФКУКА с Протокол №1/ 19.09.2016г., публично оповестен на [сайта на ВТУ](#). В изпълнение на дейности по плана Комисията провежда редовно заседания, на които отчита дейността си и оповестява резултатите. За учебната 2016/2017г. са проведени четири заседания на комисията, протоколите от заседанията на които също са публично оповестени на [сайта на ВТУ](#).

Като част от дейността на ФКУКА е периодичното провеждане на анкетни проучвания за разкриване на мненията и оценките на студентите и докторантите, преподавателите и потребителите на кадри относно организацията на учебния процес и подготовката в професионално направление 3.6. „Право“. Резултатите от анкетните проучвания са отразени подробно в Стандарт 3 по-долу в този доклад . Като цяло ФКУКА е констатирала, че резултатите относно качеството на обучение в ЮФ са положителни. Направените анкетни проучвания се вземат предвид при атестацията на преподавателите и служителите в ЮФ. В това отношение дейността на ФКУКА е една от гаранциите за поддържане на високо качество на обучение в Юридическия факултет на ВТУ.

В изпълнение на политиката по качеството периодично деканското ръководство провежда срещи със студентите, на които се обсъждат и въпроси свързани с качеството на обучението. По традиция в началото на всяка учебна година се осъществява среща на Деканското ръководство и преподавателите от факултета с новоприетите студенти, на които студентите подробно се запознават с учебния процес, включително анкетни проучвания, възможност за подаване на молби, жалби, предложения и др. Конкретни въпроси на управление на качеството се обсъждат и периодично през годината със студентите от факултета. В ЮФ е оповестено приемното време на преподавателите за консултации със студентите. Отделно от това е осигурена и възможност за предоставяне на информация и по електронен път чрез системата Е-преподавател, където всеки студент може да направи запитване към преподавател от факултета или до член на деканското ръководство. При срещата си с ЕГ студентите споделиха, че използват тази система и тя им е полезна.

Ежегодно се провежда и анкета и със студентите випускници за тяхната удовлетвореност от приключеното обучение. Това се осъществява в рамките на

традиционни срещи за обсъждане на техните професионални перспективи и за възможностите за продължаване на обучението им в докторски програми. От своя страна студентите оценяват качеството на своето образование онлайн в страницата на Университета, което гарантира, че институционалната система за качество на ВТУ се проектира и върху управлението на качеството в ЮФ.

По 1.1.3

Преподавателският състав на ЮФ поддържа високо ниво на научна и преподавателска дейност не само чрез участие в множество вътрешни и международни научни форуми, но и чрез организиране на такива, като по този начин разширява и обогатява информираността си относно актуалните тенденции в научните изследвания по отделните области на правото. Резултатите от научните изследвания се включват в преподаваното учебно съдържание, учебниците и учебните помагала.

Всяка година преподавателите от ЮФ кандидатстват за финансиране по международни и национални научни проекти, свързани с актуални научно-практически проблеми от различни правни отрасли. За целта биват сформирани екипи, включващи преподаватели, работещи в сферата на съответната правна материя, и докторанти. Резултатите от проведените проучвания се предоставят на студентите от факултета, а финалната фаза на всички проекти включва провеждането на кръгла маса, с участието на студенти, на която биват презентирани и поставени за съвместно обсъждане актуалните правни проблеми – предмет на изследване.

Посочената организация и ангажираност утвърждава националния и международния авторитет на ЮФ на ВТУ чрез поддържане на високо равнище на научната продукция на академичния състав и на подготовката на квалифицирани, конкурентноспособни кадри.

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието.

1.2.1

Външното осигуряване на качеството е свързано с прилагането на Сертифицирана система за управление на качеството. Съществена част от нея представляват извършваните одити и изготвените по тях доклади. На основата на извършен външен одит и изготвеният доклад на ВТУ е издаден и последният сертификат номер 290801 QM15, който е валиден от 18.05.2016 г. до 17.05.2019 г. Одитът е извършен от DQS GmbH. DQS, една от водещите сертификационни организации в света за системи за управление.

Цикличното външно осигуряване на качеството се осъществява и от НАОА чрез процедурите за програмна акредитация и докладите за изпълнение на задължителните препоръки на Акредитационния съвет за направление 3.6. Право.

Въпросите свързани с ефективността на обучението и свързаната с него

преподавателска дейност се разглеждат на заседания на катедрите в ЮФ, на ФС на ЮФ, както и на АС на ВТУ. Като йерархично най-високо ниво АС окончателно приема докладите за изпълнение на направени препоръки при програмна акредитация на професионални направления и докторски програми, както и доклади за изпълнението на направени препоръки по САНК.

Центърът по управление на качеството при реализиране на своите цели провежда *анкетни проучвания сред студенти* – обучавани и завършили студенти (бакалаври, магистри и докторанти), както и потребители на кадри. За целта са създадени специални анкетни карти, които са качени на сайта на Великотърновския университет ([Анкетни проучвания](#)). Анкетни проучвания през отчетния период се провеждат в съответствие с Правила и процедури за проучване на студентската оценка за качеството на обучение. Чрез взаимодействие и връзка с Факултетните комисии по качеството, акредитацията и рейтинговата система, ЦУК осъществява перманентно наблюдение върху качеството на обучението, включително и удовлетвореността на студентите от обучението.

В рамките на СУК се осъществява периодична вътрешна оценка на функционирането на системата в рамките на Факултета чрез планови одити, в съответствие с Процедура по управление на качеството ПР 1-04-01. Те се провеждат веднъж годишно, по предварително утвърден план-график. В съответствие с Процедура по управление на качеството (ПР 1-04-01) за акредитирания период професионалното направление е преминало успешно през **пет вътрешни одита**. От направените в ЮФ одити през акредитационния период не се констатират съществени пропуски и недостатъци по СУК. Резултатите показват, че в ЮФ СУК на ВТУ е разработена, внедрена и функционира в съответствие с изискванията на стандарта БДС EN ISO 9001:2015. Докладите на ЦУК и годишни отчети за резултатите от одитите на декана се съхраняват в съответните звена на ВТУ

На основание решението на Ръководството на ВТУ за стартиране на процедура за сертификацията на СУК по стандарта БДС EN ISO 9001:2015., на 19.10.2015 г. е организирано обучение на университетско ниво, проведено на 26 ноември 2016 г. от представител на „Българо-германски институт по управление на качеството и промишлен мениджмънт“ ООД, гр. Габрово на тема: *„Университетска система за управление на качеството. Функциониране, оценяване и подобряване. Вътрешни одити, сертификация и акредитация*”. Участници в семинара са съставите на Университетската комисия по управление на качеството, на подкомисиите на УКУКА, на факултетските, филиалната и колежанска комисии по управление на качеството на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”. На участниците са издадени сертификати, предоставящи им правото да упражняват дейности по

провеждането на вътрешен одит: 76 преподаватели, 6 докторанти, 11 студенти и 5 служители.

Нормативната база на Университета е официално достъпна на интернет страницата на ВТУ <http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>, което позволява осъществяването на външен мониторинг и оценяване с оглед осигуряване на качеството. ВТУ и ЮФ притежават потенциал и устойчивост в поддържането на вътрешната система по управление на качеството.

Качеството на академичния състав се контролира и на основата на [Правилник за атестиране на преподавателските, научно-преподавателските и изследователските кадри във ВТУ "Св.св. Кирил и Методий"](#).

Атестирането на преподавателите в ЮФ се извършва по утвърдените графици. Ректорът назначава със заповед Атестационната комисия на ЮФ. Членовете на Атестационната комисия на ЮФ са преподаватели от трите катедри на факултета. При атестацията на всеки преподавател се провеждат анкети и със студенти, с които той вече е приключил своята работа. През акредитационния период в изпълнение на ректорска заповед № РЗ-1992/14.11.2012 г. са атестирани, съобразно посочения в заповедта график, преподаватели от трите катедри във факултета.

Във ВТУ се извършват периодични проверки по изпълнение на възложените часове. Такива проверки през акредитационния период са извършени въз основа на Заповед № РД-10-995/10.07.2015 г. и Заповед № РЗ-545/08.04.2013 г. на Ректора. Въз основа на направените проверки се установява, че учебните занятия се провеждат редовно и в съответствие със седмичното учебно разписание.

Факултетният съвет (ФС) като орган за ръководство и контрол на дейността на факултета осъществява предварителен, текущ и последващ контрол върху качеството на образование. Решенията на ФС, както и тези, пряко отнасящи се до управление качеството на обучение, се съхраняват в канцеларията на ЮФ при организатора учебен процес, а също ги има публикувани и на сайта на ВТУ.

1.2.2.

Във ВТУ е създадена и функционира **Комисия по етика**. Комисията е независим експертен и консултативен орган, който следи за спазването на нормите на Етичния кодекс на работещите във ВТУ, приет на заседание на АС на ВТУ на 12.09.2008 год. (Протокол №8). Съставът на Комисията по Етика се утвърждава с решение на АС.

Комисията по Етика осъществява своите функции съобразно *Правилника за работата на Комисията по етика във ВТУ*, приет от Комисията по етика на 13.05.2009 г. (Протокол № 2); променен с Решение на Комисията по етика от 02.12.2011 г. (Протокол № 1) и утвърден с Решение на Академичния съвет от 19.12.2011 г. (Протокол № 12). Правилникът е публикуван на сайта на

университета. Списъкът на членовете на Комисията по етика (мандат 2015 – 2019 г.) е утвърден с Решение на АС от 23.11.2015 г., Протокол № 13, т. 6.9., изменен с Решение на АС от 18.07.2016 г., Протокол №, т.3.5. Председателят на комисията изготвя годишни доклади за дейността ѝ. Зам.-председател на Комисията по етика е преподавател в ЮФ.

Етичният кодекс е публикуван на сайта на Университета. Този кодекс определя етичните норми, правилата за поведение и формирането на организационна култура, които работещите във ВТУ следва да спазват за утвърждаване на доброто име на университета.

През акредитационния период Комисията по етика не е разглеждала жалби, касаещи дейността на ЮФ на ВТУ.

Във връзка със защита на правата на интелектуалната собственост във ВТУ е приет *Правилник за защита на интелектуалната собственост* във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“: Решение на АС - Протокол № 2/20.02.2017 г., който урежда отношенията между Университета и преподавателите и служителите, възникнали по повод създаване на обекти на интелектуална собственост в рамките на трудовите им правоотношения и отношенията между Университета и студентите по повод създадените от тях обекти на интелектуална собственост, свързани с учебния процес и съобразно съществуващите изисквания в учебните програми.

Публично са оповестени и *правила за предотвратяване на плагиатството*. Такива норми се съдържат в най-важните университетски правилници, измежду които: чл. 33, ал. 5, т. 5 от *Правилник за обучението на докторанти във ВТУ*; чл. 24, ал. 1 и чл. 38, ал. 2 от *Правилника за придобиване на научни степени във ВТУ* „Св. св. Кирил и Методий“; чл. 45, ал. 3 от *Правилник за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВТУ*; чл. 10, ал. 2, т. 9 от *Правилник за организацията и дейността на университетския книгоиздателски комплекс* „Св. св. Кирил и Методий“.

Понастоящем във ВТУ е закупена и се използва системата за плагиатство PLAGSCAN. Със Заповед на ректора № РД-10-792 от 31.05.2017 г. е осигурен достъп до системата на определени лица - по двама представители от факултет. За ЮФ това са доц. д-р Янка Тянкова и гл. ас. д-р Десислава Давидкова. Проведено е и обучение за работа с програмата. По този начин ефективно се гарантира и се следи за оригиналността на представяните научни разработки.

През време на акредитационния период в ЮФ не са констатирани прояви на дискриминация, изпитни измами и плагиатство.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 1:

- *Обучението в специалност „Право“ се осъществява в съответствие с мисията, целите и задачите на ВТУ и на ЮФ и в пълно съответствие в действащото страната законодателство във висшето образование.*

- ВТУ е получил сертификат по международен стандарт за качество БДС EN ISO 9001:2015. Специализирани органи по качеството са създадени както на университетско равнище, така и на ниво факултет. Изградената организация за управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност е ефективна и надеждна

- Обучението в ЮФ е подчинено и се контролира съобразно изградената във ВТУ система за качеството като са съобразени нейните специфики.

- ПК оценява изключително положително развитието на уеб сайта на ВТУ и на ЮФ, където е публикувана цялата информация за образователния процес, създаваща публичност и прозрачност, което допринася за гарантиране на качеството на обучение в ЮФ на ВТУ.

- ПК не констатира никакви нарушения по отношение на качеството както от резултатите от външните проверки, така и от извършените вътрешни одити във факултета. Последните се извършват планово, по график от сертифицирани вътрешни одитори, преминали успешно през специално обучение.

- В ЮФ на ВТУ се прилагат правилата за етични отношения, за недопускане на прояви на дискриминация, изпитни измами и плагиатство.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

Критерий 2.1. ВУ извършва обучение по професионалното направление/специалността от регулираните професии като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни.

2.1.1

Относно специалността „Право“ се спазват изискванията на *Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "Право" и професионална квалификация „юрист“*, което се отразява в учебния план на специалността.

При разработването, одобряването и обновяването на учебната документация в ЮФ стриктно се прилага действащото национално законодателство. Установените в университета правила и процедура за разработване, утвърждаване и актуализиране на учебни планове и програми могат да бъдат намерени и на <http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>.

При извършената проверка беше констатирано, че учебните програми са структурирани и съответстват на нормативните изисквания. Учебните програми са изготвени в съответствие с изискванията на възприетата система

за трансфер на академични кредити във ВТУ (за страните от Европейския съюз – ЕСТК). Учебното съдържание е подбрано така, че да отразява съвременните проблеми на теорията и практиката в областта на правото и да осигурява необходимата общотeorетическа подготовка и професионално-практически компетенции, необходими за реализацията на завършващите.

Формите на представяне и структурното разпределение на основните компоненти на отделните програми се въвеждат в Е-преподавател по образец (по семестри, форми и степени на обучение), утвърден от АС на ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”. Всеки от преподавателите в ЮФ разполага с персонален профил, до който има достъп чрез персонално генерирана парола (<http://my.uni-vt.bg>). Системата „Е-преподавател“ осигурява достъп до действащите учебни планове и възможност за въвеждане на учебните програми по дисциплините.

Периодично се актуализират учебните планове като с оглед на тяхното осъвременяване се включват нови учебни дисциплини (Решение на ФС, Протокол № 2 от 28.05.2013 г.; Решение на ФС, Протокол № 4 от 20.0.2014 г.; Решение на ФС, Протокол № 7 от 23.06.2015 г.; Решение на ФС, Протокол № 8 от 11.09.2015 г.; Решение на ФС, Протокол № 3 от 16.10.2015г.). Спазването на регламентираната процедура, системните обсъждания на различни нива във Факултета и административният контрол се осъществяват от ръководителите на катедри и заместник-декана по учебната дейност.

Както на университетско ниво (Протокол №3/23.03.2017г. на АС), така и на факултетно ниво са създадени комисии по учебните дейности. Отделно от това във факултетите, респективно и в ЮФ е създаден и Програмен съвет за разработване на новата учебна документация на професионалното направление.

Учебните планове и програми по професионалното направление „Право“ са в съответствие с изискванията за регулирана специалност и с регламентираните университетски стандарти, включително с ясно изразени очаквани резултати от обучението. Политиката на Юридическия факултет при разработването на учебните планове и програми е изцяло подчинена на националните приоритети в областта на правната наука, образованието и квалификацията на юристите.

2.1.2

Ежегодно в Юридическия факултет на ВТУ се провежда анкетно проучване, съгласно процедурно управление на качеството, с което се отчитат изискванията и удовлетвореността на заинтересованите страни от учебния процес. Респонденти по анкетите са студенти, докторанти и специализанти, преподаватели и потребители на кадри, като им се представят различни анкети – Анкета за оценяване на качеството на обучението от студенти, докторанти и

специализанти в ЮФ, Анкета за проучване мнението на студенти, докторанти, специализанти и преподаватели за административното обслужване, Анкета за проучване на мнението на възпитаниците на Юридическия факултет, Анкета за потребителите на кадри на Юридическия факултет.

Специфичен компонент на учебните планове за редовно обучение е учебната дисциплина „Клинично обучение“, която дава възможност да се осъществи и практическо обучение на студентите, които в приемната на Правната клиника предоставят правни консултации на реални клиенти. Правната клиника функционира без прекъсване от 2005 г.

Със значителна практическа насоченост е предвидената в учебния план на специалността задължителна учебна практика по програма, утвърдена от Министъра на правосъдието, за студентите от втори до четвърти курс под ръководството на преподавател, която се провежда с продължителност две седмици: в администрацията на изпълнителната власт – II курс, в съдебната власт – Районен съд и Районна прокуратура – III курс и Окръжен съд и Окръжна прокуратура – IV курс.

Проведените анкети със завършилите обучението си студенти във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, включително специалност “Право” показват, че преобладава удовлетвореността от знанията, професионалните компетенции и практическата подготовка, придобити в процеса на обучение.

2.1.3

Планирането и провеждането на студентските изпити е съобразено с държавните изисквания (ЗВО), Правилник за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите и Правилник за дейността и управлението на Юридическия факултет. Във всички учебни планове са спазени изискванията на ЗВО и предвидените изпитни процедури за отчитане на постиженията на студентите са: изпит и текуща оценка. Оценка от изпитите се нанасят в изпитни протоколи, а впоследствие се пренасят в съответната Главна книга според формата на обучение. Всички оценки се попълват и в компютърната база данни и са електронно достъпни за съответния студент в системата Е-студент (<http://est.uni-vt.bg>).

Текущото оценяване е задължително за всички учебни дисциплини, по които се провеждат семинарни занятия. То се осъществява в рамките на семинарните занятия при предварително разработена система, която се оповестява в конспекта по учебната дисциплина. Текущите проверки на резултатите от обучението се насрочват от преподавателя, водещ семинарните занятия, съобразно предвиденото в учебната програма и хода на занятията. Преподавателят уведомява студентите предварително за обхвата на учебния материал, върху който ще бъде проведен текущият контрол.

Окончателната проверка на резултатите от обучението се извършва след

приключване на учебния курс, съобразно формата на изпитване, предвидена в учебния план и конспекта. Формите на изпитване при крайното оценяване са: изпит; текуща оценка; заверка. За задължителните учебни курсове окончателното оценяване на резултатите от обучението се осъществява чрез провеждане на изпит. Той представлява систематична проверка (устна или писмена) на резултатите от проведеното в съответния учебен курс обучение, осъществена вследствие на личното представяне на всеки студент, оценено по шестобалната система.

Методите за формиране на оценката по всяка една дисциплина се отразяват и в учебната програма. При провеждането на изпитите се осъществява и обратна връзка със студентите, която има следните основни характеристики: информативна, конструктивна, навременна и мотивираща.

2.1.4

Изработването на учебните планове и програми и включването в тях на учебните дисциплини в специалност 3.6 „Право“, ОКС „магистър“ в Юридически факултет на ВТУ се извършва след щателно запознаване със сродни такива в страната и чужбина. Професионалната мобилност на студентите и на завършилите юристи (с оглед обучението им в докторантура) се подпомага от перманентното осведомяване за състоянието на обучението в конкурентните висши училища, от достъпа до съвременни информационни средства, както и от участието на преподаватели и студенти в различни научни форуми (семинари, кръгли маси, конференции, научни сесии и др.).

В международен план, професионалната мобилност се осъществява посредством договорите по „Еразъм“ и „Еразъм+“ с университети партньори в Австрия, Белгия, Германия, Франция, Испания, Турция, Румъния, Холандия, Естония, Литва и Латвия.

Двустранните договори на ВТУ също позволяват сътрудничество в течение на дълъг период от време и периодично се подновяват от АС (поместени са и на сайта на ВТУ: <http://www.uni-vt.bg/bul/pages/?zid=1&page=414>).

Студенти от ЮФ на ВТУ в рамките на четири последователни учебни години участват в международно състезание – *Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot, Виена* – най-голямото международно студентско състезание по международно търговско право и арбитраж в света, в което вземат участие водещи университети от Европа и цял свят (в последното, 25-то издание на състезанието, участие са взели представители на юридическите факултети от 361 университета);

Юридическият факултет на ВТУ участва за четвърта поредна година в „Международна правна седмица“ на Католическия университет в гр. Льовен, Белгия, като освен работата в международен екип, студентите участват в симулация на дейността на Европейския парламент.

Тези международни форуми дават възможност за проучване на водещи модели в юридическото образование в други държави-членки на ЕС и цял свят, както и за проверка нивото на обучение на студентите. Резултатите от тази мобилност показват високо ниво на обучение на студентите и съвместимост на учебните планове с тези на други държави-членки на ЕС, независимо от разликите в националното законодателство на всяка една от тях.

2.1.5

ВТУ има изработена и утвърдена процедура за наблюдение (контролиране), анализиране, оценяване и утвърждаване на учебната документация по професионално направление. Тя е в синхрон с вътрешната системата за поддържане и оценяване на качеството на обучението и академичния състав, която функционира ефективно и създава условия за подобряване на подготовката на студентите.

В ЮФ на ВТУ периодично се извършват вътрешни одити (пет на брой за акредитирания период) за определяне на ефикасното действие и поддържане на Системата за управление на качеството (СУК) в Университета, с цел установяване степента на съответствие на Системата спрямо изискванията на стандарта БДС EN ISO 9001:2008.

Пряко отговорен за административния контрол по учебната документация в ЮФ е заместник декана по учебната дейност. Учебната документация (учебните планове, учебните програми) първоначално се обсъжда на заседания на катедрите – „Публичноправни науки”, „Частноправни науки” и ”Наказателноправни науки”. Необходимите промени и допълнения в тях се извършват след решение на Катедрените съвет. Следващата стъпка е утвърждаването им на заседание на Факултетния съвет на Юридическия факултет. Окончателните промени на учебната документация влизат в сила, въз основа на решение на АС на ВТУ.

За периода 2012-2016 г. процедурите, прилагани в ЮФ при наблюдението, промените, обновяването и изготвянето на нови учебни планове са съобразени с „Работна инструкция за разработване, промени, приемане, валидиране и утвърждаване на учебни планове“ и с „Временни правила за изработване на учебен план” във ВТУ.

Въведената електронна система на учебна документация от академичната 2014/2015 г., улеснява бързия достъп на студенти и преподаватели до извършените актуализации. Тя спомага и за по-добрия контрол от различните административни звена в Университета върху учебните планове и учебните програми – тяхното съдържание, своевременно обновяване и др.

2.1.6

Всяко предложение за нова учебна програма в действащ или нов учебен план от специалност „Право“ в ЮФ, първоначално се обсъжда на заседание на

катедрите ППН, ЧПН и ГПН. В резултат на взетото решение от Катедрените съвети се дава възможност или не учебната програма да бъде предложена за утвърждаване от ФС на ЮФ. Факултетният съвет е академичното звено, което окончателно обсъжда и приема новата учебна програма.

Авторите на учебните програми в ЮФ са хабилитирани лица, които притежавайки необходимата професионална квалификация, натрупан опит и след консултации аргументирано защитават своите предложения. Ежегодните резултати и обобщения от попълнените анкетни карти за проучване мнението на потребителите на кадри относно възпитаниците на ВТУ и анкетната карта за проучване мнението на възпитаниците на ВТУ за удовлетвореността от обучението и приложимостта на полученото образование са една от гаранциите за актуалността на новите програми. В резултат на извършените проучвания на мненията на студентите и потребителите на кадри периодично се актуализират учебните програми на преподаваните дисциплини. Измененията в учебните планове се осъществяват в съответствие с утвърдените правила, като учебните програми се актуализират в съответствие с обществената необходимост.

Юридическият факултет успешно партнира с всички администрации на изпълнителната и съдебната власт на територията на областта. .

2.1.7

Структурирането на учебните планове в професионалното направление е подчинено на водещи принципи като функционалност и практическа приложимост, заложи в „Правила за разработване и утвърждаване на учебна документация”.

Процедурата за подготвянето, приемането и обновяването на учебната документация (учебни планове, учебни програми и учебни дисциплини) за отделните образователно-квалификационни степени се осъществява съгласно съществуващата законова уредба (ЗВО, Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право” и професионална квалификация „юрист” и др.) и действащата нормативна уредба във ВТУ (Правилник за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите - ПСОУППЗС, „Критерии за разработване на учебен план“, „Работна инструкция за разработване, приемане, промени, валидиране и утвърждаване на учебни планове“ и с най-новите „Временни правила за изработване на учебен план”.

Учебният план включва: редовно и задочно обучение – 10 семестъра; общ хорариум на аудиторната заетост: 4 350 учебни часа (редовно обучение) и 2 790 учебни часа (задочно обучение); общо изпълнение на 300 кредита – по 30 кредита на семестър.

Хорариумът на аудиторната заетост за редовната форма на обучение по сега действащия учебен план, приет от ФС (Протокол №7/22.06.2016г.) и утвърден

от АС (Протокол №8/12.09.2016г.) на професионалното направление е 4 350 ч., от които: лекции – 3 075 часа, упражнение – 1 275 часа, извън аудиторна заетост – 7 545 часа.

За задочното обучение според учебния план аудиторната заетост е 2 790 часа, от които лекции – 2 580 часа, упражнения 210 часа, извън аудиторна заетост – 8 895 часа.

Съотношение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини

В съдържателно отношение учебният план включва **34 задължителни** дисциплини за профилирана и задълбочена научно-теоретична и специализирана подготовка, за редовно обучение както и **28 задължителни** дисциплини за задочно обучение.

Избираемите дисциплини осигуряват овладяването на специфични знания, умения и компетентности в областта на правното познание.

Във всички учебни планове от направлението 3.6 „Право“, задължителните дисциплини осигуряват фундаменталната подготовка на студентите в предметната област. Те отговарят на изискванията за брой и минимален хорариум на часовете.

Учебната документация в ЮФ осигурява балансирано разпределение на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини. Това дава възможност за предлагане на качествено обучение, което гарантира покриването на определен задължителен набор от знания и същевременно осигурява възможност на студентите да моделират според собствените си интереси образователния продукт, който получават.

Съдържанието на дисциплините отговаря на необходимото ниво за придобиване на знания от студентите, което се установява от наличните във Факултета учебни програми и конспекти.

За чуждестранните студенти, обучаващи се по програмата за студентска мобилност „Еразъм +“ ЮФ на ВТУ има капацитет за провеждането на лекции на английски и руски език.

Условията и редът за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити са определени съгласно разпоредбите на ЗВО и Наредба № 21 на МОН за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. Кредити се признават на студенти, които са завършили успешно съответната учебна дисциплина чрез полагане на изпит или друг начин на оценяване. Системата се основава на 60 кредита за учебна година или 30 кредита на семестър, разпределени по учебни дисциплини съгласно учебния план на специалността. Методиката за изчисляване на кредитите в ЮФ на ВТУ е отразена в учебните планове.

В обучението по професионалното направление – редовно обучение, се

включва и провеждане на междусеместриална практика през втората, третата и четвъртата година на обучението в професионалното направление, с продължителност по две седмици от втория семестър на съответната година, а именно: през четвърти семестър в администрациите на изпълнителната власт; през шести семестър, в районен съд и районна прокуратура; през осми семестър, в окръжен съд и окръжна прокуратура.

Всяка учебна година със заповед на ректора на ВТУ се утвърждава график на учебния процес. Въз основа на правилата и заповедта ЮФ на ВТУ изготвя учебно разписание за всички курсове в специалността „Право“.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 2:

- *Съотношението между задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, предвидени в учебните планове и програми в ЮФ на ВТУ, както и организацията на лекционните и семинарните занятия, разпределението на часовете и съставянето на програмите, са в съответствие с нормативните изисквания, като осигурява много добра теоретична подготовка на студентите.*

- *Учебните програми по специалността "Право" са разработени според заложените държавни нормативни изисквания, задаващи стандартите за провеждане на обучение по специалностите от регулираните професии. Въвеждането на нови учебни планове и програми и изменението в съществуващите се осъществява, като задължително се вземат предвид мненията на студентите и на потребителите на кадри и при спазване на всички установени правила и процедури.*

- *Положително е наличието на достъп до учебните програми и учебните планове в електронните профили на студентите. Тази модернизация осигурява прозрачност, достъпност, по-голям контрол и води до повишаване на качеството на обучение.*

- *При определяне съдържанието на учебните програми се отчита мнението на студентите чрез няколко вида анкетни проучвания, систематизира се информацията от потребителите на кадри.*

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение по професионалното направление/специалност от регулираните професии.

3.1.1

Особеностите на обучението по специалността "Право" са определени от държавните нормативни изисквания. *Констатацията на ПК е, че учебните планове на специалността отговарят напълно на тези изисквания.* Освен изискващите се по НЕДИ задължителни учебни дисциплини, се предвиждат и други такива, както и избираеми и факултативни дисциплини и практики, отчитащи мисията, целите и задачите на ЮФ на ВТУ. Към момента на проверката обучението на студентите в ЮФ се осъществява в редовна и задочна форма на обучение.

Учебният процес се провежда по учебна документация, която обхваща квалификационна характеристика, учебен план, учебни програми на изучаваните дисциплини и ежегоден график на учебния процес.

Учебните планове са съобразени с държавните изисквания за съответното направление и специалност. Те се разработва от експертна комисия, назначена от декана, по утвърден от АС модел, приема се от ФС и се утвърждава от АС. В учебния план се посочват: квалификационната характеристика на специалността, видът и срокът на обучение, образователно-квалификационната степен; вписват се всички изучавани дисциплини (задължителни, избираеми и факултативни), броят на часовете за лекции и упражнения; всички видове практики; формите на извънаудиторна заетост; кредитите за всяка дисциплина; формите за проверка на знанията и формите на държавния изпит.

Ръководителите на катедри следят за спазването на графика на учебния процес и изпълнението на годишния норматив на всеки преподавател, както и регулярното попълване на сведенията за взетите часове. Контролират състоянието на материалната база за обучение и научно-изследователската дейност, анализират осигуреността на учебния процес с учебници и учебни материали.

В разглеждания период учебните графици са съобразени с академичния календар на ВТУ за съответната учебна година.

3.1.2

Практическите занимания за студентите са един от приоритетите на обучението в ЮФ на ВТУ.

Ежегодно през м. януари всяка година се провежда студентска научна практико-теоритична конференция на ЮФ на ВТУ. След подбор на представените доклади се допускат най-добрите.

В чест на деня на Конституцията и юриста – 16 април ежегодно се провежда Ден на отворените врати в съдебната система, като в инициативата участват районните, окръжните, апелативните и административните съдилища. По време на тези събития, студенти от ВТУ участват в симулативни съдебни процеси и се запознават с материалите по архивни дела под надзора на

магистратите, които представят пред гражданите. За периода 2012-2016 г., в Деня на отворените врати в съдебната власт са участвали активно 82 студенти на факултета, а 465 са посетили събитието.

ЮФ на ВТУ участва в проект на МОН „Студентски практики”, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси” през периода 2012-2016 г., а от 2017 г. участва в новия проект на МОН – „Студентски практики – Фаза 1”, финансиран по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”. ЮФ на ВТУ има сключени договори със 159 обучителни организации в рамките на проекта, сред които и Административен съд – Велико Търново.

Студенти от ЮФ на ВТУ участват в редица национални и международни състезания по право: Национално състезание по решаване на казуси по гражданско и търговско право, провеждано в Съдебната палата гр. София; Междууниверситетско състезание за решаване на гражданскоправен казус, организирано от Бургаски свободен университет; състезание по решаване на частноправни казуси, организирано от Пловдивски университет, като отборите на ВТУ заемат призови места.

Изключително постижение за ЮФ е участието на студенти в Международното състезание по търговско право и арбитраж Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot, както и многобройните предварителни състезания, свързани с него. В периода 2014-2018 г., участие в това състезание са взели 16 студенти и двама преподаватели. Посоченото състезание е най-големият международен форум за студент – юристи, като в последното му издание участие са взели 361 отбора от юридическите факултети от цял свят. ЮФ при ВТУ е предприел необходимите действия за участието в състезанието да се превърне в ежегодна традиция.

Възможност за участие на широк кръг от студенти дават кръглите маси, организирани във връзка със значими годишнини. През уч. 2015/2016 г., 11 студенти взеха участие в кръгла маса, посветена на 70-тата годишнина от създаването на ООН и 60-тата годишнина от членството на България в ООН, а през уч. 2016/2017 г., 10 студенти взеха участие в кръглата маса, посветена на 60-тата годишнина от подписването на Римските договори и 10-тата годишнина от членството на България в ЕС. Ежегодно от ЮФ на ВТУ се организират през м. декември кръгли маси, по проекти по Наредба № 9 от 8.08.2003 г. на МОН за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художествено-творческа дейност. Такива са провеждани непрекъснато от 2012 г. до сега.

Студентите от ЮФ на ВТУ имат възможност да участват ежегодно в конкурси за писане на студентски есета. През учебната 2015/2016 г., съвместно с г-н Илхан Кючюк, член на Европейския парламент, беше проведен конкурс за

студентско есе на тема: „Европейският парламент и включването на гражданите на стария континент във функционирането на ЕС“. Авторите на петте най-високо оценени есета посетиха Европейския парламент в Брюксел, заедно с трима преподаватели от факултета. През уч. 2016/2017 г., съвместно с г-жа Ева Мейдел, член на Европейския парламент, беше проведен конкурс за студентско есе на теми: „Брекзит – правна черна дупка?“ и „Общи въоръжени сили на ЕС – правни възможности и предизвикателства“, като авторите на двете най-високо оценени есета посетиха Европейския парламент през 2017 г.

Съществуващата от 2005г. Правна клиника на факултета, действаща постоянно през акредитирания период дава възможност за ефективно практическо обучение на студентите, които в продължение на два семестъра консултират социално слаби граждани в постоянно действаща приемна и изготвят проекти за различни правни актове – искиви молби, жалби, сигнали и др.

С оглед на гореизложеното се отчитат многобройните възможности, които ЮФ на ВТУ предоставя на своите студенти за придобиване на практически знания и умения чрез участия в редица национални и международни научни форуми.

3.1.3

Във ВТУ и респективно във ЮФ е изградена организация **за проучвания на степента на заинтересованост на студентите за обучение по образователни програми**. Постоянното проучване на мненията на студенти и потребители за съдържанието на учебната документация е изпълнение на изискванията на Международните стандарти ISO 9001:2008 и 2015, на правилата на Системите за управление на качеството, но е и реален регулатор на адекватността на учебното съдържание с реалните потребности на науката и практиката. В изпълнение на изискванията на чл. 6, ал. 4 от ЗВО и в съответствие с Правила и процедури за проучване на студентската оценка за качеството на обучение (ПППСОКО), както и според раздел Първи, т. 2.5 от Наръчника по качеството и т. 5.1.6.6. от Ръководството по управление на качеството за постигане на горните цели, във ВТУ има разработена система за *онлайн анкетиране* на студентското мнение.

Едно от проучванията, организирани от ЦУК, представлява Анкетна карта за проучване на мненията на възпитаниците на ВТУ за удовлетвореността от обучението, приложимостта на полученото образование и професионална реализация. Резултатите от анкетата, показват, че завършилите ЮФ на ВТУ успешно се реализират като служители в държавната администрация, частния сектор и на ежегодно провежданите адвокатски изпити и изпити за младши магистрати, които също са белег за качеството и приложимостта на полученото образование.

Процентът на официално регистрираните безработни сред завършилите специалност „Право“ във ВТУ през последните пет години по данни от НОИ е едва 4.43 %, което означава, че 95.57 % от завършилите са се реализирали на пазара на труда. От осигурените лица, завършили „Право“ във ВТУ през последните пет години, 72.81 % работят на позиция, изискваща висше образование или заемащи длъжност по призвание, като следва да се има предвид, че в данните не са включени лицата на граждански договор и самоосигуряващите се, което значи, че процентът е по-висок, като се отчете фактът, че всички лица, регистрирани като адвокати и младши адвокати, са самоосигуряващи се лица.

3.1.4

При организиране на обучението по специалността „Право“ се прилагат различни образователни технологии, чиято цел е системно реализиране и оценка на цялостния процес на преподаване и учене от гледна точка на спецификата на конкретните изучавани дисциплини.

Съвременните методи на преподаване и оценяване се използват при обучението и оценяването на студентите от ЮФ. Организиран се и се провеждат общоуниверситетски конференции и научни семинари за обсъждане на проблеми, свързани с осъвременяването на методите на преподаване и оценяване.

С оглед критерия публичност на методите за оценяване Университетският компютърно-информационен център реализира следните дейности по разработването на информационни системи и модули: **система „Е-преподавател“**, чрез която всички преподаватели получават достъп до график на занятията, график на изпитите, възлагателни заповеди, учебни планове. Чрез нея всички преподаватели могат да публикуват учебни материали по възложените им дисциплини, да задават задачи за изпълнение на студенти и да поставят оценка на задачите. Системата осигурява на титулярите по дисциплините средства за създаване и актуализиране на учебни програми; системата „Организатор учебен процес“, като е осигурена е възможност за изготвяне на възлагателните заповеди и средства за управление на обезпечеността и титулярите по дисциплините за всички специалности; **системата „Е-студент“** - осигурена е поддръжка на новите учебни планове, средства за комуникация с инспектор и преподавател. Осигурен е достъп до учебните материали, публикувани от преподавателите.

Контролът и оценяването (в курса на обучение) на учебните постижения на студентите се осъществяват чрез: семестриални изпити – задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини; текущи оценки; възлагане на самостоятелна работа: проекти, реферати, курсови работи.

3.1.5

Динамичната и прозрачна обратна връзка между преподаватели и студенти се осъществява чрез няколко основни способа: посредством електронния профил на всеки преподавател, в който съществува функционалност за четене на съобщения от студенти и възможност за отговор, при поставени въпроси от тяхна страна; по време на приемното време на преподавателя в съответната катедра, което се оповестява публично в началото на всеки семестър; чрез сформирани на групи на съответните курсове в социалните мрежи, в които членуват и преподавателите – последният способ осигурява наистина динамична обратна връзка, като се отличава с липса на формалност; често отделните курсове създават и общи електронни пощи, на които могат да бъдат изпращани материали, предназначени за целия курс; съществуването на типизиран образец на молба до Декана способства за лесно и безпроблемно отправяне на разнороден тип заявления до ръководството на факултета.

Публичността на изпитните процедури е регламентирана в *Правилник за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите*.

Обучението по специалността завършва с държавен изпит, организиран съгласно изискванията на чл. 11 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалност право и професионална квалификация юрист. В рамките на всяка изпитна комисия, съобразно чл. 11, ал. 3 от наредбата, участва и по един представител на практиката – съдия от ВКС, ВАС, прокурор от ВКП или ВАП. Конкретните лица, които участват в съответната държавна изпитна комисия, се определят от ръководителите на цитираните по-горе съдилища и прокуратури и се включват в заповедта за определяне членовете на комисиите, издадена от Ректора на ВТУ за всяка изпитна сесия.

На сайта на ВТУ са публично оповестени правилата и изискванията за провеждане на *докторантски конкурсни изпити*, на изпитите по време на обучението, както и за защитите на дисертации. *Процедурата за провеждането на изпитите е публично оповестена*.

3.1.6

Разработени са поредица от документи, които гарантират качеството на образователния процес. Всички те доказват, че в образователните програми се търси и зачита мнението на студентите и на потребителите на кадри при анализа и обновяването на учебната документация.

Административният контрол по поддържане на системите на факултетско ниво се осъществява от декана и зам. деканите по УКА и НИД, Факултетската комисия по качеството и ръководителите на катедри, членовете на Програмния съвет за специалността.

Във ВТУ съществува система за периодичен анализ на качеството на обучението (част от което качество е актуалността на преподавания учебен материал), като се взема предвид мнението на обучаемите и мнението на потребителите на кадри. На интернет страницата на университета се съдържат хипертекстови връзки за анкетни проучвания, чрез които се събират мненията на всички групи от обществото, имащи отношение към учебния процес – кандидат-студенти, обучаеми (студенти и докторанти), потребители. Част от анкетите са със свободен достъп, в това число: Анкетна карта за проучване на очакванията и изискванията на потребителите на кадри на ВТУ; Анкетна карта за проучване на очакванията и изискванията на кандидат-студенти във ВТУ.

Съществуващата система от анкетни проучвания гарантира, че мнението на обучаемите и на потребителите на кадри ще бъде отразено при извършването на мониторинг и периодичен анализ на качеството на учебния процес.

3.1.7

Съществува официална процедура за разглеждане на жалби на студенти, свързани с процеса на обучение във факултета, регламентирана в чл. 21 от Правилника за дейността и управлението на ЮФ. Системата за разглеждане на жалби в ЮФ се е доказала като ефективна и предразполагаща студентите да съобщават за нередности, възникнали по време на учебния процес. За акредитирания период, в администрацията на факултета са постъпили 4 жалби, две от които са свързани с провеждането на държавните изпити, а другите две – със семестриалните изпити. За резултатите от разглеждането на жалбите, студентът се уведомява лично, от декана на факултета, а по повод една от жалбите е информирана и обществеността, посредством местните средства за масово осведомяване.

Комисията по етика е независим експертен и консултативен орган, който е създаден и упълномощен да следи спазването на нормите на Етичния кодекс на работещите във ВТУ, приет на заседание на АС на 12.09.2008 г. (Протокол № 8).

В ЮФ е налице развита система за подаване и произнасяне по жалби във ВТУ и в ЮФ в частност, която предоставя широка палитра от възможности за действия от страна на студентите по защита на техните права. Свидетелство за това е фактът, че студентите реално защитават правата си, като през акредитирания период са отправяли жалби, свързани с провеждането на изпити. Възможността за отправяне на жалба с различен предмет и към различни адресати способства за създаване на диференциран подход и е гарант за взаимно съдействие и възпиране на различните органи на ВТУ.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 3:

- *Обучението на студентите юристи в ЮФ на ВТУ отговаря на съвременните изисквания и е в съответствие с образователната мисия, целите*

и задачите на специалността „Право“.

- Забелязва се изключително висока активност на студентите от ЮФ на ВТУ в студентските практики, национални и най-вече международни състезания, студентски научни сесия и др.

- Използват се ясни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на студентите. Публично е оповестена системата за провеждане на изпитни процедури, вкл. на държавни изпити и защиты на дисертации.

- Съществува динамична и прозрачна обратна връзка между преподаватели и студенти. Тя сериозно се подпомага от електронните системи „Е-преподавател“ и „Е-студент“. Ефективността на процесите, свързани с качеството на образователния процес, се гарантират чрез текущ мониторинг и периодичен анализ. Провеждат се анкети както със самите студенти, така и с потребителите на кадри.

- Предвидени са подходящи процедури на различни нива (на ниво университет и на ниво факултет) за разглеждане на предложения, жалби и сигнали от студенти и преподаватели на ЮФ.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и сертифициране на студентите

Критерий 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление/ специалност от регулирани професии, развитие, признаване и сертифициране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

4.1.1

За приема на студентите на ВТУ, в частност и на студентите от спец. Право, е създадено и работи ефективно Бюро за кандидатстудентска информация и реклама, което има собствен сайт (<http://priemunivt.bg/>). На посочения сайт се предлага актуална кандидат-студентска информация за специалностите, предлагани в отделните факултети и научни направления. Ежегодно се издава справочник за кандидат-студенти, който за 2017/2018 г. е публикуван на сайта на Бюрото за кандидатстудентска информация и реклама (<http://priemunivt.bg/bachelor/reference-book>).

Приемът на студентите във ВТУ се урежда с Правилник за приемане на студенти във ВТУ за уч. 2017/2018 г.. На сайта е качена информация и за балообразуването за всяка една от обявените специалности. Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "Право" и професионална квалификация "юрист" урежда

изискванията за приема на студентите от специалността. Съгласно цитираната наредба студентите от спец. Право се приемат чрез писмени конкурсни изпити по български език и по история на България (чл. 4 ал. 1). Преподавателите, които оценяват конкурсните работи на кандидат-студентите, се определят от ректора на ВТУ. Оценките са по шестобалната система. На сайта е качена *информация за „жизнения цикъл“ на студента* – от приема до неговото дипломиране и възможност за продължаващо обучение. Студентите могат да се запознаят със студентските такси, да разберат за условията и реда за получаване на стипендии по време на обучението, да се информират за възможността да финансират своето обучение чрез студентски кредити, да научат за изискванията за настаняване в общежития на ВТУ, за възможностите, които дава студентската мобилност: чрез програма „Еразъм+“, посредством множеството подписани международни договори за сътрудничество и договори за сътрудничество с редица чуждестранни университети.

Организацията за привличане, прием и адаптиране на българските и чуждестранните студенти и докторанти е разписана в редица документи, във вътрешни нормативните актове и приложни правилници на университетско ниво. За улеснение на кандидат-студентите са отворени бюра (на територията на цялата страна) на центъра за кандидатстудентска подготовка и информация за прием на кандидатстудентски документи.

За осигуряване на удобство на кандидат-студентите е създадена и електронна система за прием, електронен каталог на специалностите и електронен информационен масив за интересуващите се по въпросите за допълнителна квалификация, преквалификация и специализация.

На катедрено и факултетно ниво се осъществяват редица дейности, имащи за цел да привлекат бъдещи възпитаници на ЮФ. Ценна реклама на факултета е успешната реализация на завършилите студенти в държавния и частния сектор, както и заемането на магистратски позиции при провежданите конкурси за заемане на длъжности в системата на съдебната власт.

Приемът на докторанти за обучение се осъществява по **11 акредитирани докторски програми на факултета**, които са Граждански процес, История на правото, Теория на държавата и правото, Конституционно право, Административно право и административен процес, Гражданско и семейно право, Финансово право, Наказателно процесуално право (Наказателен процес), Международно право и международни отношения, Наказателно право, Трудово право и обществено осигуряване.

ЮФ на ВТУ ежегодно запълва отпуснатите места за обучение на студенти в специалност „Право“. През акредитационния период са привлечени и десетки докторанти в различни научни специалности и към трите катедри на факултета..

4.1.2

Признаване на придобито висше образование в чуждестранни висши училища (академично признаване) се извършва с цел достъп до по-нататъшно обучение в системата на висшето образование, използване на научно звание или улесняване на достъпа до пазара на труда. Производството по признаване на висше образование е разписано в нарочна *Процедура за признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища, с цел продължаване на обучението във ВТУ* и в *Системата за трансфер на академични кредити във ВТУ*. Признаването на висше образование включва: проверка на статута на висшето училище, издало дипломата за висше образование чрез създадените европейски мрежи ENIC/NARIC; проверка на автентичността на дипломата за висше образование, придобито в чужбина и оценяване съответствието на данните от тях с държавните изисквания за придобиване на висше образование в Република България и взимане на решение за признаване на образователно-квалификационна степен на висшето образование с професионална квалификация, когато тя е посочена в дипломата, за отказ тя да бъде призната, или за прекратяване на процедурата.

4.1.3

ВТУ прилага и спазва установените в международните договори принципи, като осигурява равен достъп и възможности за мобилност на всички участници, недискриминация и сътрудничество в духа на политиката на интернационализация на Университета. Международното и вътрешното сътрудничество на Великотърновския университет се осъществява в две основни форми: 1. по преките двустранни договори и по международните ангажименти на Университета; 2. по програма „Еразъм+“ и по други европейски програми. По програма „Еразъм“ преподаватели, докторанти и студенти имат възможност да проведат част от обучението си и да проведат научноизследователски проучвания в чуждестранни висши учебни институции.

ВТУ има над 300 подписани двустранни споразумения с държави от ЕС и други страни: Австрия, Белгия, Швейцария, Чешка република, Германия, Дания, Кипър, Естония, Испания, Гърция, Финландия, Франция, Хърватска, Унгария, Италия, Литва, Латвия, Холандия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Швеция, Турция, Великобритания, Република Македония, Русия, Китай, Казахстан, Сърбия, САЩ, Япония.

Системата за трансфер на академични кредити на ВТУ е основният документ, регламентиращ правилата за признаване и трансфер на кредити. В Правилника за международно и вътрешно сътрудничество на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, приет от Академичния съвет на ВТУ с Решение № 10 от 24 октомври 2016 г., изм. и доп. с Решение на АС № 4 от 24 април 2017 г. е

конкретизирана процедурата по признаването на кредити при мобилност по Еразъм+ или по двустранните договори за сътрудничество.

До приемането на Правилника за международно и вътрешно сътрудничество на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ тези процедури се уреждат от Правилник за дейността на отдел „Евроинтеграция и мобилност“ в сила до 24.10.2016 г.

Факултетната комисия за трансфер на кредити заседава и разглежда заявлението в едномесечен срок от неговото подаване. Факултетната комисия за трансфер на кредити признава положението изпит, когато дисциплината съвпада по съдържание с учебния план във ВТУ, има сходство в броя кредити и съдържанието на учебната програма. При съществени несъответствия водещият преподавател определя допълнителни задачи (реферат, консултации и т.н.) за получаване на необходимите кредити и оценка. Когато по дисциплината не е положен изпит в приемащия университет, студентът има право на индивидуален график за явяване на изпит.

„Еразъм+“ студентите записват следващ курс на обучение във ВТУ, ако имат 40 кредита за академичната година.

Положените изпити в приемащия университет по несъответстващи на учебните планове на ВТУ дисциплини се вписват в европейското дипломно приложение при поискване, когато националното законодателство позволява това.

Ежегодно се оповестяват и провеждат дни на Еразъм практики и обучения от студенти и преподаватели, които са участвали в мобилности.

За отчетния период 2012 – 2016 г. осъществените изходящи мобилности от студенти от спец. Право в дейност обучение са 35, които са разпределени по години, както следва: за уч. 2011-2012 г. – 8 студента; за уч. 2012-2013 г.– 9 студента; за уч. 2013-2014 г.– 10 студента; за уч. 2014-2015 г. – 4 студента; за уч. 2015-2016 г.– 4 студента. Изходящите мобилности за студенти от Юридическия факултет на ВТУ в дейност практика по програма „Еразъм“ в периода 2012 - 2016 г. са 7, осъществени в последните две отчетни учебни години: 2014-2015 г. – 5 студента и 2015-2016 учебна година – 2 студента.

Изходящи мобилности за докторанти от ЮФ в дейност обучение и в дейност практика за акредитирания период са 2 на брой, в които не са включени мобилностите, осъществени от преподавателите от спец. Право, зачислени в самостоятелна форма на докторантура.

Освен изходящи мобилности в акредитационния период са осъществени и приходящи мобилности по програма „Еразъм“, които за уч. 2013 – 2014 г. са 3 студента за период от 5 месеца, за уч. 2014 – 2015 г. са 3 студента за период от 5 месеца, за уч. 2015 – 2016 г. е 1 студент за 4 месеца.

В изготвения и обявен Рейтинг на ВУ в България (<http://rsvu.mon.bg>) за

специалност „Право”, в частта международна мобилност Юридическият факултет на ВТУ заема първо място от 9-те юридически факултета в страната и е с показател 9.00.

През летния семестър на 2018 г. е осъществена и приходяща мобилност на студенти от Белгородския държавен университет на Руската федерация – 6 студента и един докторант.

4.1.4

За програмния период 2012-2016 г. студентите и докторантите от спец. Право на ВТУ са взели активно участие в множество проекти, научни форуми и конференции. Сериозен е броят на студентите, редовна и задочна форма на обучение в спец. Право, взели участие в национални и международни научноизследователски, художествено-творчески, изпълнителски и спортни дейности и проекти през акредитирания период. Голям брой студенти са взели участие в Проект „Студентски практики“ в периода 2012-2015 г. – 668. Участията на докторанти в дейности е над 100, а участието им в проекти е 43 за акредитирания период

Особено интензивно е студентското участие в кръгли маси, организирани във връзка със значими годишнини. През уч. 2015/2016 г., 11 студенти са взели участие в кръгла маса, посветена на 70-тата годишнина от създаването на ООН и 60-тата годишнина от членството на България в ООН, а през уч. 2016/2017 г., 10 студенти взеха участие в кръглата маса, посветена на 60-тата годишнина от подписването на Римските договори и 10-тата годишнина от членството на България в ЕС. Ежегодно от ЮФ на ВТУ се организират през м. декември кръгли маси, по проекти по Наредба № 9 от 8.08.2003 г. на МОН за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художествено-творческа дейност. Такива са провеждани непрекъснато от 2012г. до сега.

Студентската научна практико-теоритична конференция на ЮФ на ВТУ се провежда през м. януари всяка година. След подбор на представените от желаещите да участват доклади, 20 студенти биват допуснати до участие в сесията, където изнасят докладите си пред своите колеги, преподаватели и действащи магистрати.

Студенти от ВТУ заедно с преподавател от университета взеха участие в проект по програма Еразъм в университета Яшар в Турция през 2013 г. - <https://euc.yasar.edu.tr/4773-2/>. Участие в проекта посветен на нормативната регулация на електронните отпадъци в ЕС взеха представители и на университети от Литва, Гърция, Португалия и Белгия.

Предоставена е възможност за публикуване на студентски и докторантски разработки в специализираното факултетско списание De Jure

<http://dejure-bg.com/> и в сборници от конференции.

4.1.5

ВТУ има регламентирани правила за спазване на държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища.

В сайта на Университета се съдържа подрубрика „Нормативна база“, в която са включени всички нормативни актове, уреждащи образователния процес във ВТУ – както издадените от университета, така и законите, правилниците към тях и наредбите <http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>. Там е публикувана и Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността "Право" и професионална квалификация "юрист" - <http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?c=7&i=false&zid=1#nbtop>.

Основните документи, издадени от ВТУ са поделени на следните групи – общоуниверситетски, такива, уреждащи административната дейност, както и посветените на учебната дейност, научноизследователската, художественотворческата и издателската дейност и международното и вътрешното сътрудничество.

Учебната документация на специалността „Право“ и на докторските програми в ЮФ се разработва и оценява според общите нормативни стандарти в сферата на висшето образование и единните държавни изисквания за регулираните професии в страната. Според зададените стандарти се изготвят учебните планове по специалността и по учебните програми.

4.1.6

За събиране на по-подробна и полезна информация се осъществява сътрудничество с Клуба на възпитаниците на ВТУ – Алумни и с Кариерния център на университета. Системата „Алумни“ е създадена с цел да се познава реализацията на завършилите студенти и докторанти на ВТУ. С помощта на тази система Университетът може обективно да представя сведения за реализацията на своите възпитаници. Чрез системата „Алумни“ се поддържа жива връзката със завършилите студенти и докторанти - <http://alumni.uni-vt.bg/default.aspx>

Налице са и различните спомагателни начини за установяване на връзка със студентите – например попълване на анкети при получаване на дипломите, контакти във форумите и социалните мрежи. Наборът от средства за обратна връзка отговарят както на изискванията към качествено обслужване на студентите, така и на възможностите, които дава развитието на изчислителната техника.

Кариерното развитие на завършилите докторанти е обект на текущ мониторинг. Една част от докторантите са се реализирали като асистенти/главни асистенти, вече и доценти в ЮФ на ВТУ и други висши училища. Друга част са продължили кариерата си на прокурори, съдии,

юрисконсулти.

Констатации на постоянната комиссия за изпълнение на стандарт 4:

- В ЮФ на ВТУ има ясно оповестени документи от „жизнения цикъл“ на студентите – от приема до завършване на тяхното обучение. Създадена е добра организация за рекламиране на специалностите, за привличане, прием и адаптиране на българските и на чуждестранните студенти и докторанти.

- Изискванията към съдържанието на документите за получено образование и квалификация са спазени. Утвърдени са правила за признаване на периоди на обучение и практика в чужбина.

- Увеличава се студентската мобилност в чуждестранни университети. Студенти и докторанти през акредитационния период активно са се възползвали от възможностите за мобилност по програма Еразъм+. Успешно се осъществява и входяща мобилност. ЮФ заема първо място по международна мобилност в Рейгинговата система за 2017 г.

- Създадени са правила за включване на студенти и докторанти в научноизследователска дейност. Чрез разнообразни форми се развива активна изследователска работа както от докторанти, така и от студенти.

- Кариерното развитие на завършилите студенти се наблюдава и анализира от ръководството на ЮФ на ВТУ. С помощта на системата „Алумни“ Университетът може обективно да представя сведения за реализацията на своите възпитаници. Чрез тази система ЮФ на ВТУ поддържа контакт със завършилите факултета студенти.

Стандарт 5. Преподавателски състав

Критерий 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление/специалност от регулираните професии.

5.1.1

Университетът има приета *Стратегия за развитие на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ (2017 – 2025 г.)*. Съобразно Стратегията ВТУ има утвърдена политика за осигуряване на качествен академичен състав.

Структура на преподавателския състав на ЮФ на ВТУ

Юридическият факултет на ВТУ има структурирани 3 катедри: Катедра „Публичноправни науки“, Катедра „Наказателноправни науки“, Катедра „Частноправни науки“.

Факултетът се управлява от деканско ръководство, избирано по реда на Правилника за дейността и управлението на ЮФ. Към момента декан на факултета е проф. д-р Цветан Сивков. Ресорите на заместник деканите са: по

акредитацията и управление на качеството, по учебната дейност и по научноизследователската дейност.

Общият персонален състав на факултета (към юни 2018) се състои от 40 преподаватели и един служител - организатор учебен процес. Освен тях лекции в Юридическия факултет водят и хабилитирани преподаватели от други факултети, които обезпечават учебния процес по дисциплини като Обща икономическа теория, Философия и др., включени в учебните планове на специалност „Право” – редовно и задочно обучение.

Академичният състав от 40 души на ЮФ включва 12 професори, 14 доценти, 6 главни асистенти и 8 асистента. Обобщените данни за състава на преподавателите са следните:

- 26 на брой са хабилитираните преподаватели на факултета, което в процентно съотношение е 65% от общия списъчен състав;

- 28 от преподавателите притежават научната степен „доктор“, а 5 – „доктор на науките“, без ОНС „доктор“ са 7 асистенти.

Изпълнено е изискването хабилитираните лица да четат над 70% от лекционните курсове за съответната специалност (видно от представените към доклада самооценка доказателства – изготвени таблици, справки от личен състав и др.).

Налице е тенденция към включване в състава на ЮФ на ВТУ на преподаватели, които са на възраст между 25 – 35 години. През 2017 г. са обявени три конкурса за асистенти. И трите конкурса понастоящем са приключили успешно с назначаване на преподаватели от най-младата възрастова група на първи основен трудов договор. В ЮФ на ВТУ е налице баланс между възрастовите групи на преподавателите. В състава се включват както лица с дългогодишен опит и стаж, така и такива, на които тепърва предстои развитие в академичната дейност. Осигурена е академична приемственост.

В сравнение с предходния акредитационен период се е увеличил относителният дял на хабилитираните преподаватели спрямо общия списъчен състав (понастоящем 65 % в сравнение с 2012 г., когато е бил 53 %).

Структурата на ЮФ съответства на приетата Стратегия за развитие на ВТУ, като осигурява и способства подбора на качествен академичен състав.

Съществуват два основни документи, установяващи реда и процедурите за приемане на работа на квалифицирани преподаватели, осигуряващи обучението в професионално направление 3.6. Право: „Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и „Правилник за вътрешния трудов ред във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (Раздел II – Възникване, изменение и прекратяване на трудовото правоотношение). С решение №4 на АС от април 2017 г. първият

Правилник е разделен на три отделни правилника – „Правилник за прием и обучение на докторанти“, „Правилник за защита на научни степени“ и „Правилник за заемане на академични длъжности“ със съответните приложения. Документите са на интернет сайта на университета (<http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>) в раздел „Нормативна база“ и са общодостъпни.

Решенията за избор на доценти и професори се вземат от Факултетния съвет на ЮФ по предложение на научни журита като гласуват само хабилитираните преподаватели.

В ЮФ е приет и се прилага План за развитие на академичния състав на юридическия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (2014-2020г.), чиито заложи цели и предвидени дейности са свързани с развитието и усъвършенстването на преподавателския състав в трите катедри на ЮФ на ВТУ.

Подробни данни за проведените конкурси се съдържат на уеб сайта на ВТУ: <http://ras.uni-vt.bg/Default.aspx>. В този раздел се оповестяват освен данни за конкурса, публикациите, с които всеки кандидат участва, пълнен текст на рецензиите и становищата на членовете на научното жури, което също осигурява прозрачност при провеждането на всеки един конкурс.

Пряко свързано с прозрачността на процедурите и с усъвършенстване на дейността в ЮФ и преподавателската дейност в специалност „Право“ е периодичното извършване на атестиране на преподавателския и преподавателския състав. Процедурите по атестирането в ЮФ като структурно звено във ВТУ са заложи в Правилника за атестиране на преподавателските, научно-преподавателските и изследователските кадри във Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Правилника за атестиране на преподавателския състав на Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“. Направените атестации на преподаватели в акредитационния период са извършени съобразно посочения правилник.

5.1.2

Учебният процес се осигурява от хабилитирани преподаватели (професори, доценти), доктори, главни асистенти, и асистенти (за семинарни упражнения и практически форми на обучение).

Приемането на работа на квалифицирани преподаватели става според съответните процедури, при които се оценява компетентността на кандидатите.

Всички преподаватели имат публикации по тематиката на направлението и съответно по дисциплините, които водят. Всички преподаватели, ангажирани в преподавателската дейност в специалност „Право“, са с доказана научна компетентност по преподаваната дисциплина.

През последните години в учебния процес активно са включвани и редовни докторанти към катедрите на ЮФ.

Академичният състав на ЮФ на ВТУ е висококвалифициран, което осигурява много добро ниво на обучение във Факултета.

5.1.3

Атестирането на преподавателите във ВТУ се осъществява по реда на Правилник за атестиране на преподавателските, научно-преподавателските и изследователските кадри във ВТУ (последно допълнен с решение на АС № 5/04.05.2018 г.). Атестацията следва постановените в ЗВО срокове от пет години за хабилитирани и три години за нехабилитирани преподаватели. Атестирането се извършва от комисии, които са помощни органи на Факултетските съвети (или на съответното структурно звено). Атестационните комисии се състоят от 5 до 7 хабилитирани лица, които са на ОТД в Университета. Хабилитираните преподаватели се оценяват и атестират веднъж на 5 години, а нехабилитираните – веднъж на 3 години, което е в съответствие с изискванията на чл. 57, ал. 1 на ЗВО. За акредитационния период 14 преподаватели от трите катедри в ЮФ са били атестирани. За „учебно-преподавателска дейност“ всички атестирани преподаватели са получили много добра оценка. За „научноизследователска“ десет преподаватели са получили много добра оценка. За „административна дейност, квалификация и академична етика“ всички преподаватели са получили много добра оценка, а комплексната оценка отново за всички е положителна.

Кариерното развитие на преподавателския състав на ЮФ се стимулира чрез организиране на периодични конференции на Факултета с издаването на сборници, участие в други научни конференции, оказване на съдействие в рамките на съответната катедра, както и между катедрите.

За периода 2012-2017 г., от трите катедри на ЮФ двама преподаватели са заели академичната длъжност „професор“, 8 - „доцент“, придобилите научна степен „доктор на науките“ са 4, а образователна и научна степен „доктор“ - 8, назначените главни асистенти са 5.

Преподавателите в ЮФ на ВТУ имат активно кариерно развитие през отчетния период 2012-2017 г., видно от архива на проведените конкурси на: <http://ras.uni-vt.bg/Default.aspx>). В сравнение с предходния акредитационен период се е увеличил относителният дял на хабилитираните преподаватели и получилите ОНС „доктор“ и „доктор на науките“.

5.1.4

ВТУ има сключени договори за вътрешно и двустранно сътрудничество с редица университети, в това число: Белоруски държавен педагогически университет “Максим Танк”, Минск; Университет в Сао Пауло; Университет “Фридрих Шилер”, Йена; Университет “Аристотел”, Солун; Щатски университет Морхед, Кентъки и мн.др. На основата на действащите работни програми към двустранните договори с университетите-партньори, преподавателите от ЮФ

имат възможност за командировки в редица страни от ЕС, Русия, Казахстан, балканските държави и др. Предложенията се правят от ФС на ЮФ.

По програма на Европейската комисия „Еразъм+”, преподаватели, докторанти и студенти имат възможност да проведат част от обучението си, както и да осъществят научноизследователски проучвания в посочените чуждестранни висши учебни институции.

За периода 2012-2016 г. са осъществени общо 38 изходящи мобилности и 8 входящи на преподаватели от спец. Право на ЮФ на ВТУ.

В периода 2012-2016 г. усилено се развива и разширява международното сътрудничество на ЮФ с други юридически факултети извън страната, което дава допълнителни възможности за обучение на преподаватели, докторанти и студенти и улеснява учебната и научноизследователската им работа. Осъществени са контакти с юридическите факултети на редица университети, с които ВТУ има двустранни договори за сътрудничество. Това са юридическите факултети на: Университета в Питещ, Румъния; Трансилванския университет, Румъния, гр. Брашов; Свободния университет в Букурещ, Румъния; Университета „Св. св. Кирил и Методий” в Скопие, Македония; Университета в Баня Лука, Босна и Херцеговина; Университета в Ниш, Сърбия; Университета в гр. Трир, Германия; Киевския правен университет към Националната академия на науките в Украйна, Университета в Залцбург, Австрия; Университета на Балеарските острови, Испания; Университета в Лорейн, Франция, Университета Яшар в Измир, Турция; Университета в Тарту, Естония; Университета в Латвия, Латвия; Даугавпилс университет, Латвия; СМК Университет за приложни социални науки, Литва; Università degli Studi di Teramo, Италия. По програма на Европейската комисия „Еразъм”, преподаватели, докторанти и студенти имат възможност да проведат част от обучението си и да проведат научноизследователски проучвания в посочените чуждестранни висши учебни институции.

Констатира се широка академична мобилност на преподавателския състав на ЮФ на ВТУ.

Критерий 5.2. Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

5.2.1

Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав на ЮФ и участието на студентите и докторантите в нея е в съответствие действащата нормативна рамка - ЗВО, Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВТУ, Правилника за научноизследователската и художественотворческата дейност във ВТУ, Правилника за обучението на

докторанти във ВТУ, Правилника за придобиване на научни степени във ВТУ, Правилника за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите.

Преподавателският състав в ЮФ на ВТУ има разгърната научноизследователска дейност, изразяваща се в работа по международни, национални и университетски научни проекти, научни публикации, участие в научни форуми, организация на научни прояви, издателска дейност и други.

Участие на студенти

Чл. 30, ал.1, т. 7 и т. 8 от ПСОУППЗС на ВТУ урежда и гарантира на студентите от ВТУ участието в научноизследователската работа на университета и ползването на университетската и факултетските библиотеки, интернет залите, културно-информационните центрове, учебната и спортната база на университета. На студентите, обучавани в специалност Право, се предоставя възможност за включване в изследователската дейност на катедрите в ЮФ чрез участие в научноизследователски и образователни проекти и в научни конференции.

Всяка година в периода 2012-2017 г. се осъществява „Ден на отворените врати“ в Съдебната палата в град Велико Търново. Общо за периода 82 студенти от специалност Право са участвали в програмите, а 557 студенти са посетили събитията в Деня на отворените врати.

През отчетния период студентите и докторантите от специалност Право са взели участие в провеждането на кръгли маси, организирани от ЮФ на ВТУ, международни състезания по право, подготвителни състезания по право, национални кръгове от състезания по международно публично право, проведени в гр. Велико Търново, София, Белград, Сърбия и Виена, Австрия, както следва:

- в периода 2012-2017г. над 140 студенти, р.о., спец. Право от ЮФ на ВТУ са взели участие в младежки научни школи и национални и междууниверситетски състезания за решаване на казуси по гражданско и търговско право, организирани от СУ „Св. Климент Охридски“, БСУ, ВСУ „Черноризец Храбър“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

- за периода 2012-2017 г. над 120 студенти са взели участие с изнасянето на доклади на СНС, с. Рибарица, която се провежда ежегодно през м. януари за съответната година.

- за периода 2012-2017 г. 32 преподаватели от ЮФ, 6 докторанти и 40 студенти са взели участие в организираните кръгли маси, работни семинари, срещи и конференции, проведени като част от дейностите по изследователски проекти по Наредба № 9 от 8.08.2003 г. на МОН за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или

художествено-творческа дейност. Общият брой на спечелените проекти по Наредба № 9 на МОН е шест.

- За периода 2013-2017г. студенти от ЮФ участвали в ежегодния конкурс за студентско есе, организиран от Висшия адвокатски съвет и са печелили призови места.

От представения доклад-самооценка ЕГ констатира, че броят на студентите, редовно и задочно обучение от спец. Право, взели участие в различни национални и международни научноизследователски, художествено-творчески, изпълнителски и спортни дейности и проекти през атестационния период е над 700.

Следва да се отбележи сравнително големият брой студенти взели участие и в Проект „Студентски практики“ в периода 2012-2017 г. - 668. Общият брой на участията на студентите в горепосочените дейности и проекти е над 1000. Участията на докторанти в дейности е над 100, а участието им в проекти е 43 за отчетния период. Студентите имат възможност да публикуват и свои доклади в специализираното правно списание на ЮФ - „DE JURE“.

Участие на преподавателския състав

Преподавателите от трите катедри на ЮФ се включват активно в изпълнението на изследователски и образователни проекти. От представения Доклад - самооценка и доказателствата към него е видно, че за периода 2012г.-2017 г. преподавателите в ЮФ участват в един или повече университетски научноизследователски проекта, като общият брой на участията на преподавателския състав в спец. Право е над 120. Двама преподаватели от ЮФ са участвали в два международни проекта за периода 2012-2017 г.

Констатира се висока активност на участие на преподавателите, докторантите и студентите в научноизследователската и художественотворческата дейност през целия акредитиран период.

5.2.2

Преподавателите на ЮФ на ВТУ са с висока публикационна активност. Общият брой на публикациите (в това число монографии, учебници или учебни помагала, публикации в научни издания) на преподавателите от трите катедри в ЮФ за периода 2012-2016 г. е 314. Разпределението на публикациите по катедри: катедра „Наказателноправни науки“ – 62 публикации, катедра „Публичноправни науки – 120 публикации и „Частноправни науки“ – 132 публикации. Общият брой на рецензиите за трите катедри е 92. Публикациите в реферирани научни списания и сборници са 6, а публикациите с импакт фактор са 4 за отчетния период. Общият брой цитирания в реферирани научни списания и сборници е 19. През 2017-2018 г. броят на публикациите е нарастнал, видно от сайта на ВТУ, където е предоставена общодостъпна информация за публикациите на всеки един преподавател от ЮФ на ВТУ.

ВТУ е сред 55-те научни и образователни институции (бройката не е статична и се е променяла през годините) – институти на БАН, университети, специализирани висши училища и колежи и др., които имат достъп до пълнотекстови научни публикации, анотации към публикации и наукометрични данни в електронните платформи Science Direct, ISI Web of Knowledge, SCOPUS.

Много добра е практиката, че информацията относно публикационната активност на всеки преподавател, която се съдържа на сайта на ВТУ, е общодостъпна.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 5::

- *В ЮФ на ВТУ се спазват публично оповестените критерии за приемане на работа на преподавателите, както и за атестирането на преподавателския състав. Съществува прозрачност при провеждането на конкурсите.*

- *В сравнение с предходния акредитационен период се е увеличил относителният дял на хабилитираните преподаватели и получилите ОНС „доктор” и „доктор на науките”.*

- *Постигнат е оптимален баланс в съотношението между хабилитираните и нехабилитираните преподаватели. Постигнат е и баланс между възрастта на преподавателите. ЮФ на ВТУ следва тенденцията за назначаване на преподаватели, които са от младите възрастови групи. Налице е академична приемственост.*

- *Налице е и действаща система за насърчаване на академичната мобилност в рамките на европейските програми и двустранното сътрудничество.*

- *Преподавателите, студентите и докторантите от трите катедри на ЮФ на ВТУ участват активно в научноизследователската дейност на университета. Публикационната дейност на преподавателите от трите катедри от ЮФ на ВТУ е много висока. Информацията за нея е общодостъпна на сайта на ВТУ.*

- *Съвкупната информация по отношение на преподавателската, научноизследователската, публикационната дейност на преподавателите в ЮФ на ВТУ свидетелства за тяхната висока квалификация, която от своя страна гарантира високото ниво на обучение във Факултета.*

- *ЮФ следва да продължи политиката си по привличане на преподаватели на първи ОТД.*

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

Критерий 6.1. Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за

учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортна дейности по професионалното направление/ специалност от регулираните професии, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова.

6.1.1

ВТУ има приет План за действие по мерките на Стратегията за развитие на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ (2017 -2025), част от която са плановете за развитие на материално-техническата и информационната база на Университета, вкл. и Корпус №5, в чиито учебни зали се провеждат учебните занятия на спец. Право. Заедно с това във ВТУ действа Правилник за устройството и дейността на Университетско-компютърния информационен център (УКИЦ), който съдържа специални правила за административното обслужване на студентите и докторантите. Поддържат се различни информационни системи и бази данни, до които всички студенти имат свободен достъп.

От извършената проверка се установи, че въпреки някои финансови трудности, типични за повечето държавни университети, все пак университетът има подходящо финансиране за обучение и преподавателска дейност. В Правилника на ВТУ е регламентирано финансирането на научноизследователската, художествено-творческата, експертната и консултантската дейност. Финансирането на ЮФ се осигурява от бюджетно субсидиране и собствени средства (от бюджета на университета). В периода за акредитация се констатира, че ВТУ е подпомагал различни прояви на студентите и докторантите, в това число участия на студенти и докторанти в национални и международни състезания, Студентска научна сесия на ЮФ, с. Рибарица и участия на преподаватели и студенти в редица международни проекти и др. Наред с това в рамките на Проект „Развитие на академичния състав на „Св. св. Кирил и Методий“ – гр. Велико Търново чрез повишаване мотивацията на младите хора за научна работа” ЮФ е осигурил възможността докторантите от различни катедри да получат целеви средства, с които е осигурена възможност за финансиране на научни публикации в международно признати списания, сборници, участия в научни прояви и командировки за работа в библиотеки, архиви, консултации. Редовните докторанти получават ежемесечна стипендия, като заедно с това ЮФ на ВТУ предоставя възможност на докторантите да участват в програми за двустранен обмен. За акредитационния период един докторант специализира в Китай, като финансирането на специализацията е осигурено чрез Института „Конфуций“ към ВТУ.

Учебно-преподавателската и научноизследователската дейност на юридическия факултет, както и обучението на студентите и докторантите се

провежда в материално-техническата база на ЮФ (учебен Корпус № 5 на ВТУ) и в общоуниверситетската база. Базата е разделена на: лекционни и семинарни зали, компютърни кабинети, кабинети на преподавателите, зали за практически занятия и други помещения. Всички помещения са в добро състояние.

Аудиторната площ за учебна заетост в кв. м на 1 студент са: 1.4 – 1.5 кв. м площ на 1 студент за лекционните зали и 2.0 кв. м площ на 1 студент за лабораториите.

За семинарни занятия в ЮФ на ВТУ се използват двадесет учебни зали, разполагащи с 30 до 60 места. За нуждите на лекционните курсове се използват девет аудиторни зали, седем от които с около 60 места, както и зали № 1 (БИЦ) - 120 места, и № 101 – 70 места. Използват се още две зали с над 100 места в Институт „Конфуций“ Общата аудиторната площ за обучаваните студенти от спец. „Право“ е 1 241 кв. м.

Може да се направи извод, че общият брой на студентите р.о. в спец. Право (450) съотнесен към общия брой места (800) определя, че на всеки един от студентите по спец. Право р.о. се пада по 1.77 работно място за аудиторна работа. Общият брой на студентите з.о., държавна поръчка от спец. Право (180) съотнесен към общия брой места (800) определя, че на всеки студент от спец. Право, з.о. се пада по 4.44 работни места за аудиторна работа. Студентите от спец. Право имат възможност да се обучават в 32 зали на Корпус № 5. Общият брой места, с които разполагат залите за аудиторна работа е около 800.

Следва да се отбележи, че през 2016 г. е реновирана и технически оборудвана зала 722 „Кабинет за юридически практики“ с 30 работни места. Освен това за провеждане на практически занятия се използва специално оборудвана Учебна съдебна зала и две зали за дейността на Правната клиника.

Има възможност за използване на видеотехника чрез ползване на зала № 1 (до БИЦ) и залите на Аудиовизуалния център на Университета. В Корпус 5 е в експлоатация компютърна зала (№ 417) с 10 работни места. ЮФ притежава специално оборудвана Съдебна зала (№ 709), която може да се използва от студенти и преподаватели при провеждане на симулирани съдебни процеси. Залата разполага с 20 места, интерактивна дъска, безжичен интернет.

Освен базата на ЮФ, студентите могат да ползват и базата на ВТУ. ВТУ разполага с общежития, а също така с почивни бази в Равда и Арбанаси. Преподавателите, докторантите и студентите могат да ползват и спортния комплекс, включващ тенис кортове, футболно игрище, баскетболни и волейболни площадки, покрит плувен басейн, зала за фитнес и др.

ЮФ разполага със съвременна материално-техническа база за обучение на студентите.

6.1.2

ЮФ на ВТУ разполага с достатъчно компютри, принтери и необходимите технически ресурси, улесняващи работата на преподаватели, докторанти и обучението на студентите от спец. Право. Осигурен е свободен Интернет-достъп, в това число и безжичен, както и възможност за използване на Юридическата информационна система АПИС относно националното и Европейско законодателство, съдебната практика на Конституционния съд, върховните съдилища (Върховен касационен съд, Върховен административен съд) и др.

На разположение на преподавателите, докторантите и студентите от ЮФ са още и компютрите в компютърните зали на Корпус № 5 и останалите сгради на ВТУ, както и тези, които се намират в различните библиотечни и информационни центрове – общо близо 200 компютъра, които се използват и от студентите в различните специалности на ВТУ. За нуждите на докторантите от ЮФ може да бъде използвана и специално пригодена зала № 316, която е оборудвана и разполага с 21 компютърни конфигурации. За нуждите на докторантите в ЮФ е оборудван специализиран докторантски кабинет (№ 719), разполагащ с три компютърни конфигурации. Студентите могат да ползват и компютърните конфигурации, намиращи се в Правната клиника на ЮФ на ВТУ.

През 2017 г. е оборудвана зала № 722, разполагаща с 30 места с 3 компютърни конфигурации, шрайбпроектор, мултимедия, интерактивна дъска, точка за безжичен интернет, които могат да се ползват от студенти и преподаватели в тяхната научно-изследователска дейност.

Осигурен е безплатен достъп на студенти, докторанти и преподаватели на ЮФ до безжичен интернет, както и до Правно-информационна система АПИС.

6.1.3

Преподавателите, студентите и докторантите на ЮФ на ВТУ използват библиотечните фондове на централната Университетска библиотека, състояща се от 4 отдела и разполага с общ библиотечен фонд от 370 000 тома, 300 от които представляват специализирана юридическа литература.

В Корпус № 5 е създаден Библиотечно информационния център (БИЦ), в който е осигурен годишен абонамент на периодични специализирани издания.

За периода 2012-2017 г. са закупени 354 тома юридическа литература на обща стойност 7,300 лв. Това гарантира актуализацията на библиотечния фонд и съобразяването му с нуждите както на академичния състав, така и на студентите и преподавателите. Площта на БИЦ е 220 кв.м. Към момента на извършване на проверката от ЕГ се установи, че на ЮФ е направено дарение през 2017 г. на юридическа литература, което възлиза на над 1500 тома. Също така, през 2016 г., Европейски информационен център – Велико Търново, е дарил на библиотеката в Корпус 5 около 300 библиотечни единици юридическа литература, на английски, френски и български език, с тематика, свързана с европейската защита правата на човека и правото на Европейския съюз.

Наличната квадратура и драстично увеличеният брой библиотечни единици налага предоставянето на ново помещение и обособяването на самостоятелна библиотека на ЮФ извън общия БИЦ.

Читалните на Централната библиотека, факултетските библиотеки и библиотечно-информационните и културни центрове на ВТУ разполагат с 660 работни места, като броят на работните места в Единната библиотечна информационна система на 100 студента е 6,50. Осигурени са възможности за отдалечено търсене и заявки по каталозите на библиотеките в Университета. Съотношението на работните места и площта за работа на един студент в Централната библиотека, факултетските библиотеки и библиотечно-информационните и културни центрове е 3,40 кв. м., което отговаря на ергономичните изисквания за ефективна и здравословна подготовка на студентите. При посещението на ЕГ студентите и докторантите са направили предложение за удължаване на работното време на БИЦ, който към момента работи до 16.30 ч. Постоянната комисия намира удължаването на работното време за разумно и необходимо.

В рамките на проекта „Електронна информация за библиотеките” – eIFL на академичната общност на ВТУ се предлага достъп до базите данни на американската компания EBSCO Publishing. Към on-line ресурсите на университетската библиотека трябва да се добави достъпът до JSTOR и до мрежата Libserver, свързваща библиотеките от Североизточна България. Информация за достъпа до съответните бази данни се предоставя от всички библиотеки на територията на ВТУ. БИЦ (Корпус №5) предоставя информация и осигурява безплатен достъп до информационните мрежи и базите-данни за нуждите на студентите от спец. Право. Според осъществените влизания в базите, Университетът се нарежда на 15-то място сред 34-те организации, участващи в проекта.

ЮФ поддържа свое специализирано научно списание „DE JURE“, в което се публикуват студии, статии, рецензии и други материали на правна тематика.

Финансирането на учебна и специализирана научна литература е уредено чрез Правилник за организацията и дейността на Университетска библиотека при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”.

6.1.4

С Решение на АС на Университета № 4/24.04.2017 г. е приет *Правилник за организацията и провеждането на дистанционна форма на обучение*. Във ВТУ е създаден Център за дистанционно обучение като обслужващо звено по смисъла на чл. 25, ал. 3 от Закона за висшето образование. На този етап не се предлага дистанционна форма на обучение по специалност Право, с което ВТУ спазва НЕДИ.

По всички профилиращи дисциплини преподавателите от трите катедри

в ЮФ самостоятелно или в съавторство са издали учебници или учебни пособия, монографии и студии. Това означава, че профилиращите дисциплини са осигурени със собствени учебни материали. В доклада самооценка подробно е описана осигуреността на профилиращите дисциплини с учебници и учебни помагала за обучение. БИЦ разполага с учебници и материали за обучение по различни учебни дисциплини (Административно право и административен процес, Международно наказателно право, Право на ЕС) на електронен носител-дискети, дискове и USB.

6.1.5

Академичното и административното обслужване на студентите е регламентирано в Правилника на ВТУ "Св. св. Кирил и Методий", Правилника за административното обслужване във ВТУ, Правилника за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите, Правилника за работата на Комисията по етика във "Св. св. Кирил и Методий", Правилника за устройството и дейността на Университетски кариерен център, Правилника за дейността и управлението на Юридически факултет. То е свързано с обособяването на следните управленски и административни структури и длъжности. На общоуниверситетско ниво това са ректорското ръководство на ВТУ, а помощен консултативен орган към АС е УКУКА. Съществуват и спомагателни административни звена.

Новоизграденният от 13 ноември 2017 г. **Център за административно обслужване на студентите** е още една крачка по пътя към пълната електронизация и модернизация във ВУ.

Ръководството на факултета се осъществява от Декана на ЮФ, който организира, контролира и отчита учебния процес. Понастоящем се подпомага от трима заместник-декани. Помощен орган във факултета е Факултетна комисия по управление на качеството и акредитацията. Административното обслужване се осъществява и от Организатор учебен процес и Инспектор студентско състояние.

Административните услуги за студенти и преподаватели са достъпни както онлайн, така и в реално време посредством разработената и внедрена Вътрешна информационна система за административно обслужване, която включва подсистемите: „Кандидатстудентска кампания“, „Студенти“, „Учебни планове“, „Студентски такси“, „Студентски стипендии и настаняване на общежитие“ и други.

Осигурени са часове за консултации с всеки преподавател, като организирането на индивидуална или групова консултация зависи от интереса на студентите и необходимостта, наложена от текущия материал и интерес по съответната дисциплина.

Приемното време на деканата, инспекторите и организатора на учебния

процес е съобразно с Правилника за административното обслужване във ВТУ.

Интернет платформата Е-студент изключително много улеснява студентите за тяхното информироване относно учебния план и изучаваните дисциплини, графика на занятията и изпитите, изпитните резултати и др. Чрез тази платформа се осигурява бърза двупосочна връзка между студент-преподавател и студент-инспектор.

Констатации на постоянната комиссия за изпълнение на стандарт 6:

- Университетът има подходящо финансиране за обучение и преподавателска дейност, както и осигурени и надеждни лесно достъпни ресурси за обучение и подпомагане на студентите.

- В ЮФ на ВТУ е осигурена аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост на всички студенти, обучавани в професионално направление Право.

- Информационната инфраструктура на ЮФ на ВТУ е на съвременно технологично равнище. Налице са компютърни зали с необходимото за академичния състав и за студентите оборудване.

- Библиотечният фонд както на ВТУ, така и на ЮФ съдържа множество заглавия, които спомагат за обучението на студентите. Той се актуализира и подновява периодично, за да покрие нуждите на академичния състав на факултета и на обучаващите се лица. Библиотеката осигурява достъп и до електронни бази данни с научни публикации. Така тя разполага с достатъчно правна литература и ресурси, обезпечавачи качествена подготовка на обучаваните студенти.

- Следва да се предприемат конкретни действия по обособяване на самостоятелна библиотека на Юридически факултет.

- ЮФ на ВТУ издава собствено специализирано научно списание „DE JURE”.

- Академичното и административното обслужване на студентите в ЮФ на ВТУ е модернизирано, като е създаден нов Център за административно обслужване на студенти и чрез създадените електронни платформи

Стандарт 7. Управление на информацията

Критерий 7.1. Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление/специалност от регулирана професия и последващата реализация на завършилите.

7.1.1

Във ВТУ има разработена **Интегрирана управленска информационна система**, изградена на модулен принцип, която включва университетски системи за управление, като: Информационна система за подпомагане на управленската дейност; Информационна система за акредитацията; системи

"Кадри-Заплати", "Хонорари" и "Счетоводство"; Информационна система за обслужване на проектната дейност, Регистър на издателската дейност, Регистър на научните прояви, система "Е-студент", система "Е-преподавател", система "Алумни"; система "Организатор учебен процес" и др. Системата се усъвършенства в рамките на проект BG051PO001-3.1.08-0042 "Усъвършенстване на системите за управление във Великотърновски университет по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси".

В Юридическия факултет са приети и огласени правила за управление на качеството на образованието. Факултетската комисия по управление на качеството и акредитацията (ФКУКА) поддържа собствена документация, която отразява нейната дейност в тази връзка, а именно: провежда анкетни проучвания за изследване на мненията и оценките на студентите и докторантите, преподавателите и потребителите на кадри относно организацията на учебния процес и подготовката в специалност „Право“. Сред завършилите студенти и потребители на кадри факултетът извършва периодично анкетни проучвания. Създадени са специални анкетни карти, налични на сайта на ВТУ. Анкетите са два типа – такива със свободен достъп и такива, изискващи код за попълване. За периода януари 2012 г. – декември 2016 г. ФКУКА е провела редица проучвания:

- Проучване мнението на завършили обучението си студенти в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“;
- Проучване мнението на студентите относно липсата или наличието на корупционни практики в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“;
- Проучване мнението на студентите и докторантите за обучението и обслужването в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“;
- Проучване на студентското мнение във връзка с атестиране на конкретни преподаватели от Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“;
- Проучване мнението на преподавателите за учебния процес и неговото осигуряване, за обективността и честността при оценяването на знанията и уменията на студентите в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“;
- Проучване мнението на преподавателите за административното обслужване и организацията в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“;
- Проучване мнението на потребителите на кадри за випускниците на Юридическия факултет към Великотърновския университет „Св. св. Кирил и

Методий”.

Налице е информационна система на ВТУ, в която се поддържа база данни за обучаваните студенти. Профилът на студентската популация се определя и чрез анкети, в които се съдържа въпрос за пол на анкетирувания. Специалността е неизменно на едно от първите места като предпочитана от кандидат-студентите в университета. Традиционно кандидат-студентите, предпочели специалност „Право”, постигат най-високи балове при провежданите кампании, което се запазва като статистика и през периода 2012 г. – 2017 г. Интересът към специалността „Право” е почти константна величина за акредитирания период. В ЮФ на ВТУ се обучават студенти от цялата страна, което разкрива националното му значение.

Информация относно успеха на студентите и процента на отпадналите се получава чрез вътрешната информационна система на Учебен отдел. Отпадналите студенти се отразяват в Регистъра на действащите и прекъсналите студенти, който се актуализира два пъти в годината от МОН. За периода 2012-2017 г. причините за отпадането са предимно социални: невъзможност за заплащане на семестриалните такси, заминаване за чужбина, отпуск по майчинство и др.

Студентско удовлетворение от програмите. През м. 11-12.2012 г. са проведени онлайн анкети от студенти от II, III, IV и V курс от специалност “Право”, редовно обучение по учебните дисциплини. Резултатите от анкетно проучване на преподаватели, студенти и докторанти в Юридически факултет за уч. 2012/2013 г. са приети с Решение на ФС от 15.02.2013 г. (Протокол № 1/15.02.2013 г.).

Резултатите от анонимните анкети сред студентите II, III, IV и V курс относно качеството на образователната дейност като цяло са положителни. Отчетено е, че обучението в професионалното направление е оказало положително влияние на студентите, повишило е интереса им към специалността, способствало е за придобиване на нови знания и умения, за развиване на личностните и професионалните им качества. Студентите отчитат като положителни възможностите за индивидуален контакт с преподаватели и да участват активно в учебните занятия.

През учебната 2013/2014 г. е проведено анкетно проучване сред студенти от III, IV и V курс, спец. “Право”, редовно обучение по учебните дисциплини на преподаватели, които подлежат на планова атестация. Анкетните листи съдържат въпроси за начина и методите на преподаване и оценка на корупционни практики в ЮФ.

През учебната 2016/2017 г. е проведено централизирано проучване на ниво университет, като след обобщаване на получените резултати, същите са предоставени на факултетите за изготвяне на анализ. *От подробния анализ се*

прави заключение, че в Юридически факултет се провежда много добре конструиран, логически изграден и ефикасен учебен процес, който удовлетворява студентите и е считан от тях за полезен и регулярен.

Учебни ресурси и налична подкрепа за студентите. Всички преподаватели от ЮФ са публикували в електронните си профили пълна библиографска справка, от която студентите могат да се запознаят с научната им работа.

През 2016/2017 г. е проведена анкета сред студентите, целяща да установи удовлетвореността им от административното обслужване в различните университетски звена, което да доведе до тяхното оптимизиране, съответно – до увеличаване подкрепата на студентите в университета. От получените резултати е видно, че голяма част от анкетираните са доволни от работата на Декана на ЮФ - 53%, едва 8 % са недоволни. Резултатите показват, че в случаите, когато на анкетираните се е налагало да влязат в контакт с ръководството на ЮФ, напр. по повод различни молби, отправяни към него, са оставали удовлетворени от работата му.

Кариерно развитие на завършилите. Една от насоките, в които ЮФ на ВТУ полага изключителни усилия, е събирането на информация относно професионалната реализация на завършилите студенти.

За акредитационния период повече от 150 възпитаници на ЮФ на ВТУ са започнали работа по специалността си в системата на органите на МВР. Прави впечатление, че общия брой на възпитаниците на ЮФ, издържали изпита за адвокати и мл. адвокати за периода 2012-2016г. е 124. Не малка част от възпитаниците на ЮФ на ВТУ работят по своята специалност и в частния сектор. За периода 2012г. – 2016г. в Териториалната дирекция на НАП Велико Търново – общо 14 служители са с юридическо образование, като следва да бъде отбелязан и факта, че Териториалният директор на ТД на НАП Велико Търново също е възпитаник на университета; в Областна администрация Велико Търново – 8 служители с юридическо образование, придобито в ЮФ., Следва да се отбележи, че Директорът на Териториалната дирекция на КПКОНПИ също е възпитаник на ЮФ, както и всички служители с юридическо образование в нея.

Тази информация непрекъснато се обновява въз основа на писма на потребители на кадри от различни области в региона (Габрово, Плевен, Разград, Шумен, Стара Загора и вследствие на нови регистрации на завършилите студенти в Клуба на възпитаниците на ВТУ – Алумни.

Новоназначените през акредитационния период след проведен конкурс асистенти са завършили специалност „Право” в ЮФ на ВТУ. Значителна част от докторантите по акредитираните докторски програми също са възпитаници на ЮФ.

Информация за оценката на потребителите за подготовката на завършилите специалността. Проведената през уч. 2016/2017 г. анкета за

проучване мнението на потребителите на кадри на ЮФ 100 % от потребителите на кадри са отговорили, че кадрите на ЮФ притежават необходимите професионални компетенции, че са отговорни към професионалните си задължения, че проявяват гъвкавост при изпълнение на задълженията си, притежават мотивация за професионално израстване и кариера. 83 % от потребителите са заявили, че кадрите на ЮФ имат умения за самоподготовка, желание за обучение през целия живот и умения за работа в екип. *Тези резултати недвусмислено показват, че ЮФ на ВТУ предлага качествен, пълноценен и ценен сред работодателите образователен продукт, който е напълно конкурентоспособен на пазара на труда.*

7.1.2

ЮФ е в сътрудничеството с Клуба на възпитаниците на ВТУ – Алумни и Кариерния център на университета.

Към университета е изграден и функционира Кариерен център, който подпомага връзката между потребителите на кадри и възпитаниците на ЮФ – магистри и докторанти.

Ежегодно сред завършилите възпитаници на ЮФ на ВТУ се провежда анкета за удовлетвореността от образованието им и тяхната професионална реализация. Резултатите от проведената през 2017 г. анкета показват, че 75 % от анкетираните са оценили обучението си в ЮФ като ефективно за професионалната им реализация, а 50 % биха се специализирали допълнително именно във ВТУ. Останалите са посочили, че биха специализирали в чуждестранен университет, а не в друг български. 80 % от анкетираните считат дипломата си от ВТУ за предимство при професионалната си реализация. Тези данни ясно показват, че алумни общността на ЮФ е като цяло удовлетворена от обучението си в университета.

По-голямата част от завършилите успешно са намерили своята професионална реализация.

7.1.3

ВТУ разполага с добре развита, непрекъснато актуализираща се и обновяваща се информационна система, обслужваща целия академичен и неакадемичен състав. Библиотеката на Университета поддържа тясно сътрудничество с други сродни библиотеки от библиотечната мрежа на страната, в т.ч. Националната библиотека „Кирил и Методий”, различни университетски, научни, специализирани и други библиотеки.

Университетската библиотека притежава лицензиран абонамент за бази данни от следните информационни платформи: JSTOR, Science Direct, ISI Web of Knowledge, SCOPUS, както и достъп до базата данни на американската компания EBSCO (актуален до 2015 г.).

Като съвременен информационен център библиотеката предлага

библиотечно-библиографски и информационни услуги в *on line* режим.

Наред с това, преподавателите от ЮФ на ВТУ ежегодно посещават юридическите факултети на авторитетни университети в други европейски държави (Германия, Австрия, Франция, Испания, Литва, Латвия, Естония, Румъния) в рамките на академичния обмен по програма ЕРАЗЪМ, което спомага за актуализиране на учебния материал в съответствие с европейските тенденции в специалност Право.

Не на последно място следва да се отбележи, че чрез различни методи резултатите от научноизследователската дейност се включват в учебния процес.

Юридическият факултет на ВТУ се придържа към съвременни модели на обучение и методи за поддържане на актуалността на предлагания учебен материал. Същите осигуряват висока конкурентоспособност в образователното пространство на професионалното направление „Право“.

Констатации на постоянната комиссия за изпълнение на стандарт 7:

- *ЮФ на ВТУ има изградена добре действаща система за управление на информацията, свързана с обучението. Такава информация се събира и анализира, периодично се обсъжда и публично се огласява на факултетско и университетско ниво, като се обръща внимание на качеството на обучението и потребността от промяна.*

- *От проведените множество анкети със студентите през акредитационния период отзивите за деканското ръководство, преподавателския състав, провежданите занятия и учебния процес като цяло са положителни.*

- *Съществува добре функционираща система за връзка с Алумни. Голяма част от възпитаниците на ЮФ на ВТУ са получили професионална реализация, свързана с полученото от тях образование по специалността „Право“.*

- *Наред с това оценката на потребителите на кадри за завършилите студенти е изцяло положителна.*

Стандарт 8. Информация за обществеността

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по специалност „Право“.

8.1.1

ВТУ публикува системно актуална и пълна, както и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по специалност „Право“. Информацията се предоставя по следните начини:

-На уеб страницата на ВТУ (<http://www.uni-vt.bg/bul/>) - публикувана е

информация за всички дейности, свързани с обучението по специалност „Право“. Подробна информация за специалността „Право“ може да бъде получена от сайта на ВТУ, чрез Електронния каталог на образователните програми (<http://www.uni-vt.bg/bul/spec/?tab=azb>), съдържащ Азбучен списък на специалностите.;

- На специализирания уеб сайт на Бюро за кандидатстудентска информация, реклама и прием към ВТУ (<http://www.priemunivt.bg/>) – налична е подробна информация за кандидат-студенти. Публикувана е информация за специалностите в различните ОКС „магистър“ като: условия за прием, график на изпитите, информация за класиране и записване, както и информация за студентска мобилност;

- На уеб страницата на университета е налична цялостна и общодостъпна информация за качеството и акредитацията;

- На уеб страницата на университета в подсекция „Юридически факултет“ – налична е подробна информация относно структурата на факултета, преподавателския състав, обучението, практики и стажове, научна и международна дейност. Налична е актуална информация за предстоящи и проведени събития като конференции, кръгли маси, семинари и др.;

- Дейности за популяризиране на специалност „Право“ – планирани дейности по кандидатстудентската кампания, организиране на срещи, съвместно с потребители и други интересувачи се лица. Ежегодно се провежда Ден на отворените врати на ВТУ, където преподаватели от ЮФ запознават участниците с реда за кандидатстване във факултета, учебната програма и организацията на работа, възможностите за участие в международни и вътрешни форуми, както и с перспективите за професионална реализация. Денят на Конституцията, обявен за празник на юриста, се отбелязва със съвместни мероприятия, организирани от преподаватели, докторанти и студенти на Юридическия факултет на ВТУ и Апелативен съд – Велико Търново, Окръжен съд – Велико Търново, Административен съд – Велико Търново и Районен съд – гр. Велико Търново, както и Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури, което спомага за популяризирането на дейността на ЮФ сред юридическата общност на гр. Велико Търново. Официалното връчване на дипломите на завършващите специалност „Право“ се провежда ежегодно в музей „Възраждане и учредително събрание“ при широк публичен интерес.

8.1.2

На сайта на ВТУ (<http://priemunivt.bg/> и <http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>) студентите могат да ползват необходимата им пълна и лесно достъпна информация за „жизнения“ цикъл на тяхното обучение.

За всеки студент и преподавател информацията за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление са лесно достъпни

чрез личен електронен профил на студента (<http://est.uni-vt.bg/>) и преподавателя (<http://my.uni-vt.bg/default.aspx?c=1>). Студентите могат да видят учебните планове по изучаваната специалност, учебните програми.

В нормативната база на сайта (<http://www.uni-vt.bg/bul/nb.aspx?zid=1>) се намират всички действащи правилници, статuti, правила и процедури, които могат да бъдат от интерес за студентите. Наставниците им обясняват това още при първите срещи за откриване на учебната година.

8.1.3

Във ВТУ, и в частност в ЮФ, системно се обявяват условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация, които предлага професионалното направление. Това става по следните начини:

В *Електронния каталог на образователните програми* (<http://www.uni-vt.bg/bul/spec/?tab=azb>) се съдържа подробна информация за обучението по специалност „Право“ - налична е информация за формите на обучение, срок на обучението, цели на програмата, професионална квалификация, дисциплини, които се изучават, квалификационни кредити, очаквани резултати от обучението, минимални изисквания за дипломиране, възможности за реализация на завършилите студенти.

За желаещите да постъпят на работа във ВТУ или да повишат научната си степен в сайта на университета се публикува информация за приема на докторанти, както и за обявените процедури за развитие на академичния състав.

Центърът за квалификация към ВТУ обявява условия за допълнителна квалификация и преквалификация на студенти и лица с висше образование, провеждане на краткосрочни курсове и др. (<http://www.uni-vt.bg/bul/?zid=92>)

На *уеб страницата на Кариерния център на ВТУ* (www.uni-vt.bg/bul/?zid=116) се публикуват възможностите за работа на студентите, както и предлаганите стажантски програми. Публикува се информация за организираните обучения, семинари, конкурси и стипендии. Там се обявяват поканите за срещи с работодатели, на които се осъществява непосредствен контакт между работодателите и студентите в ЮФ.

На уеб страницата на университета е публикувана информация за проект „Студентски практики – фаза 1“ заедно с указания към студентите и график за приемане на студентски договори.

8.1.4

Популяризиране на научната продукция и творческите изяви на студенти и преподаватели се извършва чрез:

- Издаване на периодично специализирано юридическо списание на ЮФ „De Jure“. Списанието се издава от 2010 г., в него се публикуват статии на преподаватели и докторанти. Изданията са налични в библиотеката на ЮФ,

както и достъпни онлайн на страницата на университета:
<http://journals.uni-vt.bg/dejure/bul/>.

- Организиране на научни конференции и форуми с възможност за публикуване на разработки в научни сборници. Доклади на преподаватели и докторанти от ЮФ са публикувани в сборник от Международната юбилейна научна конференция „50 години ВТУ (1963-2013 г.)“, проведена на 10.05.2013 г. През 2016 г. е издаден Сборник научни изследвания в памет на гл. ас. Теодор Пиперков. Издаден е сборник научни доклади от Кръгла маса на тема „Актуални проблеми на позитивното право в контекста на членството на Република България в Европейския съюз“, проведена на 11.12.2017 г. и е под печат Сборник научни доклади от Международна конференция на тема „140 години от Освобождението на България от османско владичество и приемане на Търновската конституция“, проведена на 19.04.2018 г.

- За стимулиране активността и творческите изяви на студентите са организирани кръжоци по Наказателно право и процес и по Гражданско и търговско право.

На уеб страницата на Юридическия факултет е публикувана информация за провеждането на научни конференции, издадени научни сборници, проектна дейност, студентски и докторантски научни прояви, провеждането на кръжоци. В подраздел „Медиите за нас“ е публикувана информация за събития на факултета, участия на студенти и преподаватели в различни мероприятия (състезания, форуми), отразени от местните и национални медии.

8.1.5

Във ВТУ международната дейност включва: програма Еразъм +, международно и вътрешно сътрудничество, договори за двустранно сътрудничество, договори за вътрешно сътрудничество, Еразъм практики чрез Асоциация за подпомагане на академичната общност (АПАО). На страницата на университета се оповестяват условията, реда и сроковете за кандидатстване по отделните програми. Международната дейност е нормативно регламентирана в Правилник за международно и вътрешно сътрудничество на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, приет от Академичния съвет на ВТУ с Решение № 10 от 24 октомври 2016 г., изм. и доп. с Решение на АС № 4 от 24 април 2017 г., изм. и доп. с Решение на АС № 12/15.01.2018 г.

Информация относно възможностите и условията за мобилност се оповестява по следните начини:

- Чрез отдел „Международно и вътрешно сътрудничество“. На страницата на университета в секцията на този отдел се публикува актуална информация за възможности за обучение в чужбина, стипендии, летни училища, Еразъм практики чрез АПАО, международни конкурси и др. Отделът предоставя информация за условията и необходимата документация за кандидатстване на

мобилност на преподаватели и студенти.

- На интернет страницата е обособен самостоятелен раздел за програма Еразъм+ (<https://erasmus-vtu.bg/>), където се оповестяват условията и възможностите за включване на студенти и преподаватели по мобилности, информация за студенти и докторанти във връзка с попълване на документи, изготвяне на CV, ESN секции, провеждане на срещи с Еразъм студенти, одобрени за мобилност и др. Ежегодно се провеждат и оповестяват дни на Еразъм практики и обучения от студенти и преподаватели, които са участвали в мобилности.

- На страницата на Бюрото за кандидатстудентска информация, реклама и прием в секция „Студентска мобилност“ (<http://priemunivt.bg/#>).

- На страницата на Юридическия факултет – публикува се информация за възможностите за мобилност за преподаватели и студенти. Налична е информация за осъществени мобилности. Партньори на юридическия факултет по програма Еразъм+ са 17 университета от 13 държави. Факултетът е осъществил контакти с юридическите факултети на редица университети, с които ВТУ има двустранни договори за сътрудничество. В периода 2012-2018 г. членове на трите катедри към ЮФ на ВТУ са осъществили творчески командировки в Австрия (Виена и Залцбург), Германия (Трир), Люксембург, Италия (Милано), Чехия (Прага), Руската федерация (Белгород). През втория семестър на академичната 2017-2018 г. в Юридическия факултет на ВТУ са обучавани 6 студенти и 1 докторант от Белгородския държавен университет на Руската федерация. Осъществени са 38 изходящи мобилности на преподаватели от ЮФ и 8 входящи мобилности на гост-преподаватели.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 8:

• *Юридическият факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ разполага с устойчива система и утвърдени практики за публикуване и популяризиране на необходимата информация за студенти, докторанти, преподаватели, както и за популяризиране дейностите на факултета сред широката общественост. На интернет страницата на университета е налична актуална и пълна информация за предлаганите програми, очакваните резултати от обучението, квалификациите, които предоставят, процедурите за преподаване, учене и оценяване, както и информация за заетостта на завършилите.*

• *Налична е информацията относно жизнения цикъл на обучението. Налична е необходимата информация за кандидат-студенти и обучаващи се вече студенти. Публикувани са всички правилници, които имат отношение към обучението на студентите.*

• *Публикувана е информацията относно възможностите за стажове и практики и перспективите за професионална реализация.*

• *На преподавателите, докторантите и студентите са осигурени*

необходимите ресурси и възможности за популяризиране на научно-изследователската им работа.

• Условиата за мобилност на студенти и преподаватели са публично оповестени и лесно достъпни.

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

Критерий 9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление/специалност от регулирана професия.

9.1.1

- Актуалност на учебните програми и потребностите от промяна.

Обучението по отделните дисциплини се води съобразно учебните програми. Те се разработват от преподавателя на съответната дисциплина, обсъждат се в катедрите на Юридически факултет и във ФС. Периодично се актуализира тяхното съдържание в контекста на най-новите изследвания в конкретната дисциплина. Учебните програми са достъпни за студентите на сайта на Великотърновския университет (<http://est.uni-vt.bg/>). Приетите промени в дадена учебна програма се актуализират своевременно. Допълнителна възможност за това предоставя задължителното актуализиране на програмите всяка учебна година особено при промени в учебните планове. Чрез тях академичният състав полага грижи за повишаване на научната квалификация на студентите, обучавани във факултета, като осигурява необходимата основа за обогатяване и задълбочаване на теоретичната им подготовка и научно-изследователската работа в областта на науките за сигурността.

Всички посочени промени в учебните планове и програми, както и новите версии, се комплектуват в съответствие с установените нормативни изисквания и се съхраняват в Деканата и се оповестяват публично по електронен път. Пряко отговорен за административния контрол по учебната документация е зам. деканът по учебната дейност. Всички промени, свързани с учебния процес (промяна на преподаватели, промяна на хорариуми и пр.) се отразяват и в Центъра по управление на качеството на ВТУ.

- Активна позиция на студентите в процеса на професионалната им подготовка.

Студентите и преподавателите имат пряк достъп до учебните планове и програми на сайта на ВТУ чрез индивидуалните си профили съответно <http://est.uni-vt.bg/> за студентите и <http://my.uni-vt.bg> за преподавателите. ЮФ води целенасочена политика за ангажиране на студентите при прегледа и ревизиите на учебните програми, чрез системно проучване на тяхното мнение

за различни аспекти на образователния процес. При актуализиране на програмите се отчита и мнението на студентите, както и на потребителите на кадри, с оглед осигуряване на практическа приложимост на преподавания материал и постигане на адекватно съчетаване между теория и практика в рамките на учебният процес. Данни в тази насока, се събират както в процеса на обучение, така и чрез анкетни проучвания.

Важен елемент от цялостната система за мониторинг върху качеството на образователния процес са анкетните проучвания за удовлетвореността на студентите от процеса на обучение. При атестиране на преподаватели се провеждат и анонимни анкети на студенти, слушали съответния курс, воден от преподавателя, подлежащ на атестиране, за качеството на преподаване и преподавания материал. Чрез анкетите се осъществява обратна връзка за удовлетвореността на студентите от качеството на обучение, вкл. относно представянето на учебния материал и актуалността му. Данните от анкетните проучвания се публикуват на сайта на университета, като по този начин се осигурява необходимата публичност.

- Постиженията на студентите в хода на професионалната им подготовка.

Участията на студентите в национални и международни състезания се отличават съобразно методиката на съответното състезание. Отборите на ВТУ имат призови места в състезанията за решаване на казуси. Студенти от факултета са получавали индивидуални награди на различни научни мероприятия: конференция за студентско научно творчество, организирана от Бургаски свободен университет; конференция, организирана от Съюза на юристите, номинирани са за награди на университетско и общинско ниво. Възпитаници на ЮФ на ВТУ неведнъж са заемали призови места в конкурса „Годишна награда на Висш Адвокатски съвет за студенти юристи“, като имената на победителите са публикувани в съответните издания на сп. „Адвокатски преглед“ – през 2013 г. студент на ВТУ е класиран на 3-то място, през 2014 г. – 3-то място, през 2015 г. – 1-во място, през 2016 г. – 2-ро място. Ежегодно ЮФ присъжда награда „Студент на годината“ на изявени студенти с отлични резултати от курса на обучение и значими научни и творчески изяви. ЮФ ежегодно провежда двудневна Студентска научна сесия, което дава поле за научна изява на възпитаниците на факултета. Студентите вземат активно участие в конкурси за студентски есета, организирани от български евродепутати. Обучаемите са запознати и използват възможността за получаване на европейски стипендии след участие в научни форуми и реализиране на публикации.

Студентите имат възможност да участват и в различни мероприятия с международен елемент. В периода 2015-2017 г. всяка година група студенти и

преподавател са представяли ЮФ на ВТУ на международна „Правна седмица“ в Католическия университет в Льовен, Белгия. През 2015, 2016 и 2017 г. студенти от ЮФ са взели участие в ежегодното международно състезание за решаване на казуси в областта на международния търговски арбитраж – „Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot“.

Паралелно с професионалната подготовка и натрупването на теоретични знания студентите имат възможност за самостоятелна изява на организираните от факултета кръжоци, семинари и кръгли маси, национални и международни състезания, за което получават сертификати за участие. Тези постижения на по-късен етап са добро начало за академичното развитие на всеки един специалист в хода на неговата професионална подготовка.

- ***Качеството на преподаване, съотнесено към съвременните изисквания за оличностяване на образователния процес.***

За постигане високо качество на преподаването преподавателят има за задача да обобщи и анализира информацията така, че да я направи достъпна и лесно усвоима от студентите. Личностното отношение към всеки един студент има за цел да стимулира неговото мислене и да му бъде дадена възможност за изява и изразяване на собственото мнение. Утвърден е индивидуален подход при оценяването, въведена е система за текущо и окончателно оценяване, като целта е да се установи индивидуалния напредък в усвояване на материала от всеки един студент, да се набележат пропуски и слабости, които да бъдат коригирани в хода на обучението. Осигурена е възможност за индивидуална работа и индивидуално представяне в организираните кръжоци и Правната клиника на факултета.

В ЮФ е установена практика за непосредствена връзка на студентите с техните преподаватели - чрез електронна поща, телефон, социални мрежи. Изработен е и е оповестен график за приемните часове на всеки преподавател.

- ***Организация и възможности за динамична промяна на образователната среда.***

ЮФ използва съвременни средства за обучение, съобразени със спецификата на образователната среда. Факултетът разполага с актуална правно-информационна система, чрез която студентите и преподавателите имат достъп до нормативната база и съдебната практика. Налице е компютърна свързаност и достъп както до университетската мрежа, така и до споделени ресурси. Използват се мултимедии и други интерактивни методи.

Образователната среда е съобразена с нуждите на студентите и преподавателите и са осигурени възможности за нейната динамична промяна.

- ***Мнение на студентите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми, методите на преподаване и на тази основа перспективата за професионална***

реализация по специалността.

Получаването на обратна информация се осъществява по следните начини: текущо събиране на информация в рамките на самия образователен процес и провеждане на анкетни проучвания за удовлетвореността на студентите от образователния процес както и на завършилите студенти за тяхната реализация.

Ежегодно се провеждат различни по вид анкети. Анкетни проучвания сред студентите се провеждат ежегодно, като резултатите се обобщават от член на ФКУКА и се докладват на Факултетния съвет. Докладът заедно с решението на ФС за неговото приемане се изпращат в Центъра по качество. Данните от проведеното през изминалата учебна година (2016-2017 г.) проучване са обобщени на ниво университет в Доклад с обобщени резултати и изводи от анкетното проучване.

Анализът на данните в частта за ЮФ, относима към мнението на студентите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми, методите на преподаване показва следните данни: за 69,22 % от анкетиранияте, учебният процес е стимулиращ и мотивиращ за учене; 30,77 % оценяват като изцяло балансирано съотношението между лекциите, упражненията и практическите занятия; 73,07% считат, че учебният план е правилно структуриран; 73,07% считат, че преподаваното учебно съдържание е приложимо в практиката; също 73,07% са удовлетворени от редовното провеждане на занятия; 68% са доволни от изградените канали за комуникация между преподаватели и студенти.

9.1.2

Мониторинг на *успеваемостта на студентите и техните постижения в процеса на обучение* се осъществява чрез: пряко наблюдение работата на студентите по време на семинарни занятия; текущо оценяване и анализ на показаните знания и умения; анализ на резултатите от семестриалните изпити; анализ на резултатите от държавните изпити; наблюдение и анализ на резултатите от участия в университетски, междууниверситетски, национални и международни прояви.

Цялостната организация на учебния процес е насочена към повишаване успеваемостта на студентите и създаване условия за по-добра реализация на трудовия пазар в съответствие с концепцията за ориентираност на образованието към потребностите на практиката. Конкретните *дейности, насочени към повишаване успеваемостта на студентите са:* адаптиране на образователния процес към потребностите на студентите и по широко застъпване на практическите елементи; насърчаване участието на студенти в различни извънаудиторни прояви и обмени; по-засилена обратна връзка и създаване на различни комуникационни канали между преподавателския

състав и студентите.

Нивото на *успеваемост на завършилите студенти* се измерва чрез: осъществяване на обратна връзка със завършилите студенти посредством системата Алумни; анкетно проучване за мнението на завършилите студенти относно удовлетвореността от обучението, приложимостта на полученото образование и професионалната им реализация.

От проведените анкетни проучвания се установява, че 40 % от анкетирания работят по специалността си, като 50 % от тях са си намерили работа през първата година след завършването, а 50 % през следващата. 80 % от анкетирания посочват, че дипломата от ВТУ им е дала предимство при намиране на работа, а 75 % от анкетирания оценяват обучението във ЮФ като ефективно за своята реализация. 50 % от анкетирания биха продължили образованието си във ВТУ или биха използвали възможностите на университета за повишаване на професионалната си квалификация.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 9::

- *В ЮФ е въведена система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес. Учебните програми системно се анализират и актуализират съобразно развитието и постиженията на науката, очакванията на студентите и изискванията на потребителите на кадри. Установени са начини и средства за проучване и анализиране мнението на студентите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми, методите на преподаване и на тази основа перспективата за професионална реализация по специалността.*

- *Установена е система за мониторинг на успеваемостта, както на обучаващите се, така и на завършилите студенти.*

- *Много добра е практиката и голям е напредъкът в сравнение с предходния акредитационен период: провеждането на анкетни проучвания, интернет достъпа до учебните планове и учебни програми, въвеждането на система за регистриране на положителни отзиви.*

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството

Критерий 10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление/специалност от регулирани професии.

10.1.1

ВТУ осигурява изпълнение на планирани дейности за самооценка и външни оценки в съответствие с Вътрешните правила за администриране на процедури по програмна акредитация на професионални направления/специалности от регулираните професии, докторски програми и

следакредитационно наблюдение и контрол във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”, утвърдени от Академическия съвет на ВТУ и публикувани на сайта на университета. Тези вътрешни правила регламентират както процесите и вътрешните процедури при разработване на доклад-самооценка на професионалните направления при програмна акредитация за всички форми на обучение и образователно-квалификационни степени и за докторски програми, така и процесите и вътрешните процедури при разработване на доклад по следакредитационно наблюдение и контрол (САНК). Те са изцяло съобразени с националната нормативна уредба, приложима във висшето образование и регулацията, приета от Националната агенция по оценяване и акредитация (НАОА) в сферите на програмната акредитация и САНК. Самите процедури се реализират съвместно от факултетите/катедрите по съответния ред, с методическа помощ от Центъра по управление на качеството.

Националната агенция по оценяване и акредитация осъществява външен контрол върху качеството на учебния процес чрез оценяване и акредитация на професионалното направление и докторските програми. Текущите дейности в процедурата по програмна акредитация включват: Разработване на Доклад-самооценка на професионалното направление/специалност от регулираните професии, като представената информация е съобразена с утвърдена от НАОА Критериална система за програмна акредитация на професионални направления и специалности от регулираните професии и Методически насоки за изготвяне на доклад-самооценка за акредитационни процедури; разработване на Доклад за изпълнение на задължителните препоръки на Акредитационния съвет/Постоянната комисия по област на висше образование от предходна процедура по програмна акредитация и от процедурите по САНК.

10.1.2

В условията на изострена конкуренция между висшите училища, обучаващото звено анализира средата, планира и предлага реализацията на мерки за повишаване на интереса към обучението в професионалното направление.

Изучаването на конкурентната среда от страна на ЮФ се осъществява въз основа на възприетите методи за подобен род проучвания. Това става чрез анкетиране, събиране на необходимата информация от интернет, намиране на данни от статистиката, регистрите на МОН, бюрата по труда, работодателите, администрациите, съдилищата и адвокатските колегии. Освен това, на заседанията на трите катедри се правят годишни и семестриални анализи и оценки на конкурентната среда, съобразно наличната информация, вкл. и тази по реализиране на студентите на ВТУ. Действията в това отношение са в синхрон със стратегията на ВТУ, насочена към подготовката на

висококвалифицирани кадри, вкл. и в областта на правото, както и с целта на ЮФ по утвърждаването му в научно-образователен център, съизмерим с европейските изисквания.

На базата на сравнението на учебната документация на професионалното направление с други университети, провеждащи обучение в същото професионално направление, може да се направи обоснования извод, че учебните планове на специалност „Право” към ВТУ са структурирани според изискванията на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право” и професионална квалификация „юрист” и включените в тях учебни дисциплини в пълна степен съответстват по брой и хорариум на задължителните, избираемите и факултативните дисциплини на учебните планове на сравняваните университети.

10.1.3

Кадровият потенциал на ЮФ предполага самостоятелно обезпечаване на различните форми на семестриални изпити.

В съответствие с изискванията на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право” и професионална квалификация „юрист”, обучението на студентите по специалността „Право” завършва с полагане на държавни изпити по публичноправни, гражданскоправни и наказателноправни науки, като държавният изпит е писмен и устен. Той се полага пред държавна изпитна комисия, която е формирана на установения нормативен ред.

В тази връзка като успешна практика следва да бъде отчетен и факта, че на публичните защити на дисертационните трудове на докторантите на ЮФ се канят както преподаватели на ВТУ, така и от други университети и действащи магистрати, адвокати и практикуващи юристи, като по този начин и обществеността получава информация за разработките и постиженията на докторантите във ЮФ, а защитилите успешно своя дисертационен труд докторанти могат да се представят пред научната общност.

10.1.4

Вътрешната системата за поддържане и оценяване на качеството на обучението и академичния състав функционира ефективно и създава условия за подобряване на подготовката на студентите в професионално направление 3.6. „Право” в ЮФ на ВТУ. Поддържането на системата за качество на обучението в ОКС „магистър“, специалност „Право” във ЮФ е в унисон с мисията на ВТУ. В тази посока е и дейността на ФКУКА, а именно: перманентен контрол върху актуалността на учебната документация; контрол върху технологията на преподаването; контрол върху провеждането на учебните занятия контрол върху провеждането на процедури за атестиране и др.

Действието на системата изгражда среда, в която се предприемат мерки в пълно съответствие с препоръките на НАОА. С оглед формулираните от Акредитационния съвет на НАОА препоръки при предходната акредитация на специалност от регулираните професии „Право“, ОКС „магистър“ в ЮФ на ВТУ, в следствие на предприетите действия от страна на ръководството на ЮФ е постигнато изпълнение на дадените препоръки. Трябва да продължат усилията за увеличаване броя на преподавателите на първи основен трудов договор.

Постигнатите резултати, свързани с усъвършенстване дейността на специалност „Право“ в ЮФ на ВТУ, са отчетени в рамките на проведения от НАОА следакредитационен контрол. Акредитационният съвет е констатирал, че ВТУ изпълнява Препоръка 1 и Препоръка 2, дадени при програмната акредитация през октомври 2013 г., като следва да изпълни Препоръка 3 до следващата акредитация: „Да се повиши процента на кадри, работещи на първи основен трудов договор“. По отношение на Препоръка 3 се констатира следното: към юни 2018 г. работещите на първи ОТД са 18 от общо 40 преподаватели, което е 45% от работещи към ЮФ на ВТУ на трудов договор. Постоянната комисия констатира, *че ЮФ на ВТУ е положил сериозни усилия по изпълнението и на третата препоръка, като тези усилия следва да продължат.*

Друг резултат от цикличното външно оценяване след програмната акредитация на специалност „Право“, явяващ се следствие от повишаване на капацитета на ВТУ за обучение, включително и в ОНС „доктор“, се проявява в увеличаването на броя на докторските програми в ЮФ през последните 5 години. Към юни 2018 г. ВТУ има акредитация за обучение на докторанти **по общо 11 докторски програми** в професионално направление 3.6. Право.

Констатации на постоянната комисия за изпълнение на стандарт 10:

- *В ЮФ на ВТУ се извършват дейности по самооценка и външни оценки, които служат като база за подобряване на организацията и качеството на учебния процес.*

- *НАОА осъществява външен контрол върху качеството на учебния процес чрез оценяване и акредитация на специалността от регулирани професии „Право“ и докторските програми, както и чрез процедурите за следакредитационно наблюдение и контрол.*

- *Предприетите действия за изпълнение на препоръките са адекватни, навременни и съобразени с изискванията на ЗВО и ЗРАСРБ. Специалността „Право“ работи в силно конкурентна среда, като се полагат постоянни усилия за поддържане на конкурентоспособността и повишаване рейтинга на факултета.*

- *В състава на изпитните комисии за държавните изпити участват преподаватели от други висши училища, както и представители на практиката съобразно Наредбата за единните държавни изисквания за*

придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“. На публични защити на дисертационните трудове на докторантите на ЮФ също се канят преподаватели от други университети, действащи магистрати и практикуващи юристи.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия изразява мнение пред Акредитационния съвет на НАОА, че може да се продължи акредитацията за прием и обучение в ОКС „магистър“ по специалността „Право“ в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Постоянната комисия предлага на Акредитационния съвет да определи капацитет на специалността от регулирани професии „Право“ във Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ 1300 студенти.

ЮФ на ВТУ е престижен и перспективен факултет, открит през 1991 г. като първия извънстоличен юридически факултет, създал собствена школа, традиции и мисия в обучението по право в България.

При извършената проверка се констатира, че през акредитационния период ЮФ на ВТУ има възходящо развитие във всички аспекти на образователната дейност. Активно се изгражда собствен хабилитиран и нехабилитиран академичен състав с поддържане на добра приемственост между поколенията преподаватели. Тази политика се реализира и чрез успешно работещите множество акредитирани докторски програми. Научноизследователската, публикационната и експертната дейност на преподавателите, докторантите и студентите непрекъснато се интензифицира с разширяване на сътрудничеството с академични национални и европейски институции.

Сайтът на ВТУ е модернизирани и съдържа подробна и достъпна информация за ЮФ, приетите актове и решения на органите на управление, националните и международни прояви на преподаватели и студенти, публикациите на академичния състав и редица други. Студентите имат интернет достъп до графика на занятията, на изпитите, до учебните програми по дисциплините, учебните планове и др. Осигурена е публичност и прозрачност на процеса на управление и обучение, водещи до повишаване на качеството в още по-голяма степен. ПК оценява високо положително постигнатите резултати и развитието на ЮФ на ВТУ през последните години.

С цел по-нататъшно подобряване на обучението на студентите по

право в ЮФ на ВТУ, Постоянната комисия смята за целесъобразно да се направят следните препоръки:

1. Да продължи политиката на ВТУ по привличане на преподаватели на първи ОТД в ЮФ. *Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.*

2. Да се предприемат конкретни действия по обособяване на самостоятелна библиотека на Юридическия факултет. *Срок: месец декември 2020 г.*

Председател на ПКСПНСО:

проф.д.ик.н. Гошо Петков